КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса я мехкашкара пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Гlалгlайн обкома, Нохч-Гlалгlай АССР Лаккхерчу Советан Министрий Советан орган.

Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

1923 шера денз арадуьйлу

№ 71 (4708). ШОАТТА, 14 июнь, 1969 шу. Мах 2 кап.

КОММУНИСТИЧЕСКИ БОЛХЛОЙИ ПАРТЕЙ ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРЧА СОВЕЩАНЕ

Шолгlа хулаш халкъашта юкъерча Совещане хlаналле а ... коммунистически болхлойи парте. Классови къовсамашка техника коммунистически болама дехталий къаматахлашка хьелаш империализма дукхаларча, еррига ... къовсами сийдакхьдоккха сурт.

Социалистически капиталистически шин система lалавьате ... [illegible]

... Ваьй вlашагlа дукъадолийтах, вайна хетараш вlашкадоладаш долш, хlама дукха а дукхагlа да ваь. Эттара хьалха партера в юкъарча къовсама цхьоагlо болаш, кхотадаш, хьаштан цlаши хилара уйла.

— Тхона хетачох, хlандарча хьала белгалагlа долча гlуллакхех вай сенах лаьтт хьача, из лаьтт, цхьоагlон факторах ... Испане Коммунистически парте Генеральни секретара воаш С. Каррело, — барт вlашагl ва хьетаьш моттигаш ... [illegible]

Совещане даькъа лоацарина чlоагlа уйла тlаьхьйита лаьийгlар КПЧ ЦК Хьалхарча секретара воаш Г. Гусака даьра къамела — Чехословакерча событеш ... [illegible]

... ва хьалхаш КПЧ керда кулгад, цуй политическа ... белгалхьахкар воаш Гусака.

Укх шера апрельски пленум хиначул тlехьагlа тха мехка а КПСС-ан социалистически пачхьалкхьахкий хьачча партешта а юкъере вежаршйа доал гlуллакх юхаметтотталаре чlоагlдарен дакъа тlа чlоагlта дlайтар КПЧ кулгах. Из да дукхаха шерашк ... [illegible]

Интернационализма дукхаларча къовсамера ... [illegible]

... лама, еррига антиимпериалистически фронта мугlараш мехкара, демократе, социализма гlулакх кхочашдархар дукха цхьана чlоагlдо дарлiа шоаш хилар.

(12 июнера «Правда»).

* * *

12 июне дlахо болх бир коммунистически болхлойи партей дунен халкъашта юкъерча Совещане.

Гуйрийнарча заседане председательа деш вар воаш Х. Г. С. Ратнаяра, Цейлона Коммунистически парте ЦК Политбюро член. Совещане дакъа лоацарина массена цхьатарра раьза а ханна гlаийнар Къулбехьен Вьетнама Республика Ханна йолча революционни правительствага йоахьийта моарцала телеграмма. Цул тlехьагlа тlамы тlема-фашистски диктатурана дукхала къовсам лоаттабеча Греце коммунисташ царчен демократашцарчен солидарность ... [illegible]

[illegible]

... Къамаьл совета Председатела воаш Ш. А. Данге, Великобритане Коммунистически парте Генеральни секретара воаш Дж. Голлана, Гваделупски коммунистически парте Генеральни секретара воаш Э. Жежа.

Пхе шера план—ханал хьалха!

КЪАХЬЕГАМА КОТАЛО

Ленина орден лелаеча «Грознефть» объединене болхлошка, инженерно-технически болхлошка, гlулакхерча нахага

Деза новкъостий!

Советски Союза Коммунистически парте областной комитето, Нохч-Гlалгlай АССР Лаккхехьарча Совета Президиумо Министрий Советой деза хlара дабкъала юц Ленина орден лелаеча «Грознефть» объединене мехкдаьттахой коллектив йоккха къахьегама котало яккхарах — депнен бийсаннен доаккха мехкдаьтта 30 эзар тоннага дlакхоачадарах! Республика мехкдаьттахой керда боккха толам орден лелаеча объединене Йерригача болхлоша, инженераша, техникаша, гlулакхерча наха шоай хьинар ца кходеш къахьегарах хьахиний ба.

Геолого - тохкама балхаш дlахо шердар, мезозойски тlоаташкара дуккха мехкдаьттеи гази телаш йолча моттигех пайде эца болабар, хlаьта кошта скважиний къьнача фондах пайда дикагlа эцар бахьан долаш кердача пятилетка кхаь шера доаккха мехкдаьттеи гази шоаза совгlа дукхагlа хиннад. Карагlдаьнна хlамаш — керда дегlаахара. КПСС XXIII-ча съезда решенеш кхоачашъяра толаме къовсам лоаттабера йола ларда.

КПСС областной комитет, Нохч - Гlалгlай АССР Лаккхехьарча Совета Президиум, Министрий Совет чlоагlа дог тийша я Ленина орден лелаеча «Грознефть» объединене мехкдаьттахоша дlахо а шоай хьинар ца кходеш къахьегаргхиларах, мехкдаьттеи гази лахарен даккхарен методаш эргайоахаш лоовергхиларах, балха экономически эффективность лакхъергловергхиларах, цу тайпара Владимир Ильич Ленин вань 100 шу дузача денна баха боагглача тайпара накъагlоргхиларах.

Чlоагlа могаш - маьрша долаш, къахьегаме толамаш доахаш, доккха ираз долаш дахалда шо, деза новкъостий.

КПСС Нохч-Гlалгlай обком | Нохч - Гlалгlай АССР Лаккхехьарча Совета Президиум | Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Совет

КОММУНИСТИЧЕСКИ БОЛХЛОЙИ ПАРТЕЙ СОВЕЩАНЕ КЪУЛБЕХЬЕН ВЬЕТНАМА РЕСПУБЛИКА ХАННА ЙОЛЧА РЕВОЛЮЦИОННИ ПРАВИТЕЛЬСТВАГА ЯХЬИЙТА

ТЕЛЕГРАММА

Массане тулаьчена коммунистически болхлойи партей Совещане чlоагlа дикъала дуйц Къулбехьен Вьетнама Республика Ханна йола революционни правительство вlашагlйоалар. Совещане вlашагlкхийттача 75 парте вьетнамхой халкъа къовсамуъйла бахьан лоаттабеча турпал къовсамера керда, ... этап лоархl цу событех. ... Къулбехьен Вьетнама Республика Ханна йолча революционни правительствана, дерригача вьетнамхой халкъа цун къовсам ... [illegible] ... хьаллоргхиларгхиларах.

1969 шера 12 июнь.

Л. И. БРЕЖНЕВА ДАЬРА КЪАМАЬЛА ТЕКСТ ЙIАЙОЛА БРОШЮРА

Политически литература издательство брошюра а йоа арадаьккхад КПСС ЦК Генеральни секретара ... Л. И. Брежнева коммунистически болхлойи партей дунен халкъашта юкъерча Совещане 1969 шера 7 июне Москва даь къамаьл «Коммунистий хlоагlала хьелдаьйлийт ... [illegible]

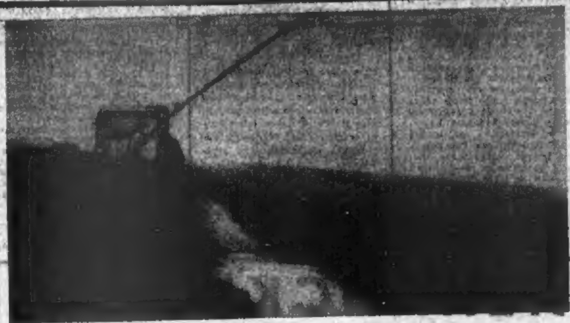

«Красноармейский» совхоза кхашка

САВЕЛГАЛО лелча дена боал къовлайбалхалша сахьан Урус - Мартана района «Красноармейский» совхоза кхашкара балхахи. В. И. Ленин вань 100 шу дизара сийна лахе баьннача механизатораша доп денная пятилетка дикьагlча шера алахьахк хьукхьар. Даьхенга дукхагlа нартбоалама продукци йоаха.

«...Хьо воар гарта ... хlа кlа, нухх, горох, шекара свекла, хьажкlаш, гидуаргаш кхее езаш а укх шера Социалистически Къахьегама Турпала Кагерманов Оалхазара кулгалду бригада. Хlанзе 1073 гектар тулача хьажкlай кхайна шозза обработка лай бригада механизатораша, оаса а дош даьгча ... Шозза культивацi ... шекара свекла дlайийнача. Укх денашка сихбенна минеральни удобренеш а еттан подкормка ... кхап ... [illegible]

Инттта гlулакх ду кхьча культураштa а. Масала шолла обработка яй дика тьатlальнача гидуарганта, хlаьта тlаьа парна а удобренеш тохаш лаьтт.

Дlайхача укх денашка Кагерманов Оалхазара бригада членаша къаьстта теркам тlабахийтаб хlайиннача хlамашта хий дилар. Из болх къаьстта дика бу хьажкlашчeн гидуарганта ... хий детта комсомолька Исаев Хьамзата, прицепщика Шихаев Мовладе. Цу шинне хlана деш норма 140—150 процент кхоачашъю. Тха фотокорреспондента И. Пхиева даьккхача сурта тlа шоана гу Исаев Хьамзат.

Кхашкара балхаш дика вlашагlтехьдаьха Зелимханов Ваха кулгалдеча шолагlча тракторно-полеводчески комплексни бригада механизаторийна а. Пханал дукха а дукхагlа хьажкlаш, кlа, шекара свекла, хьажкlа а культура ... [illegible] ... вешарагlа шу ... хилаш ларда.

... хьаш дупа ... механизаторешта.

Из тамаш ... а ... Зелимханов бригадера болх бу ... гlа шу да. Говски ... болх ... стигуте ... ва из.

Шолагlча сурта тlара вр—Исрапилова Хьамзата агрегат. Кайрат хьажкlаш лелаеча свекла ... а. Кхи эчевес ... 150 гектар хьажкlаш. Хlанз кхоадатlа культиваци ... а Хьамзат ... кхай тlа.

Ди тlехьа свекла ... «Красноармейский» совхоза кхашкара балхам. Революце бьеча В. И. Ленина 100 шу дизара сийна тlайиса ... деккхараш кхочайдара тlагlерте къахьегам ба болхала механизатораш кхам ... ... [illegible]

И. ... [illegible]

IИЛМАХОЙ ДАГАБУВЛ

Катализатораша сиха хими ческа процесс, химически реакци. Катализатоза новкъосталла химически процесса сухал хуашача ... лелех оал катализ. Мехкдаьтта чикхдоакхача, мехкдаьттахимически, химически, фармацевтически, кхачан, чхьагlар доаккхача промышленноста, кхы дукханахьа шерра пайда эц цох. Катализаторий доарlлан къаьстта укх тlехьарча шерашка лакхбеннаб.

Институтна ... деза 13-ча июне хьачалча Грознерча политически просвещене Цlагlа болх беш хилар «Катализ цох промышленноста пайда эцар» проблемах йоста СССР-а Министрий Совета пачхьалкхьаллена комитета Iилман совета сесса. Сесса дакъа лоацаш хилар СССР-а 43 гlорода промышленни предприятешкара Iилмахой, инжинерно - техникаш болхлой хьалха лакханнин. Цул совгlа ... дакъа лоацаш ... 9 ... Iилмай Академе членаш-корреспондента.

Сесси хьайиллар химически Iилмай доктора, профессора ГрозНИИ директора А. З. Дорогочинске. Сесса доклад йир СССР-а Iилмай Академе сибирски отделене катализа институт Iилмай совета председателa, Социалистически Къахьегама Турпала Г. К. Борескова. СССР-а химически промышленноста министра заместитела Г. В. Уварова, СССР-а мехкдаьтта чикхдоаккхачу мехкдаьтта химическа промышленноста министра заместитела В. М. Соболева, СССР-а Iилмай Академе Сибирски отделене катализа институт промышленни катализаторий отдела начальника А. Д. Самалова. Пхе дийнахь сесса секцешка 90 доклад йир. Грозерча институташа: ГрозНИИ, «Гипрогрознефть», промышленни предприятешна доккха дакъа лоаш СССР-е катализатораш дегlакхувлара гlулакха юкъе. Цудухьа вайцига хилар сесса.

Сесса дакъа лоацаш хилар КПСС Нохч-Гlалгlай обкома хьалхара секретарь С. С. Апряткин, Нохч - Гlалгlай АССР-а Лаккхехьарча Совета Президиума председатель Н. А. Алмазов.

Ф. МУСТАФИН,

ГрозНИИ Iилма - технически отдела начальник.

ЯЛАТ ХЬАЧУЭЦА КИЙЧБЕННАБ

Ялат хьачуийдеча пунктай болхлой дерригa советски халкъ санна В. И. Ленин вань бlеь шу дизара сийна яьржача яхьа юкъе баьхкаб. Пачхьалкхено белгалъяьча ханал 15 ди хьалха технически база керда хьунхьам хьачуэцара кийчъяь боала деккар тlайкоал цар.

Iагlа йоаль хьатlакхоачаш боахамашкара ялат хьайдеча республика пунктий хранилищаш, цхьан сахьата 220 тонн ялат дохьаду машинаш, электродвигатела, автопогрузчикаш, ялат цlенлаш, ду агрегаташ тоаш кийча яр. Иштта вlаштlехьбаьккха лаьтт тараза боахам, дlа-хьа уха транспортни оборудовани, вентиляци.

Госбанкагара ссуда а йийца хlанз хьалъеш а камерни сушилкаш. Уж хургья Ермоловски, Плиевски, Слепцовски элеваторашка. Цар чу обработка а еш йоккъаенъя фуна лаьрхlаш гибридни хьажкlаш.

Республика дукхагlа йолча пункташка активни вентиляци оттаяра балхаш ду хlанз.

Технически база тоаечa дика яьттув баьннаб. Малгlабека Наурски, Аргунски, Плиевски ялат хьачуийдеча пунктий коллективаш.

Иштта Наурски элеваторе укх шера автомобилашта шоллагlа тараз оттадаьд. Цул совгlа ялат чудоассаде керда складаш яй, из доккъаде lодоассадара керда моттиг кийчъяь.

Дика къадьяйгар дlа-хьа лелха механизмаш, транспортни станцешкара оборудовани тоеш боахкача механизатораша. Лертгlа цу балхашта тlахьожам лоаттабеш а эшар lалаш дара наргlатlоалаш а вар парна кулгалдеш хиина воакхагlвола механик Андреев Михаил Алексеевич. Из бахьан долаш шоай деккар хьаннахьен дикен кхоачашдир ремонтникаша.

Хlана ялат хьачуийдеча пунктий тоаташка кьатlакхоача пайкъаш тоаь доаллаш лаьтт, цхьанцайолча моттигашка из болх чакхбаьккхаб.

Ялат хьачуийдеча пунктий лабораторешка кlирааш техай, басараш хьеккай. Уж оборудоваши, инвентараш, технически документаци Iалашъяйд.

Еррига элеваторашка ялат хьачуэцараи пун дикал лакха лоаттаран эша кадраш йолаш я. Царна дешара занятеш чакхъяьхай. Дукха хa йоаллаш семинар хилар управлене. Цига дакъа лоацаш бар элеваторий технически гlулакхаш кхоачашду болхлой. Соахха бьеча балха итогаш ялат сиха хьачуэцарах из дешш ялат лакха йолаш амбарашка лоатталараи де дезар дlахьайкар семинаре хиначарна. Тхо барсал ала деккарийла да цига гулбенарашта деккеш йойшача Пачхьалкхен ялата йолча инспекце болхлошта воаш Н. Благирева, Л. Вилкина, сх ... ахьбараш.

Ялат хьачуийдеча пункташ къашкара кастта хьакхухьаргдола ялат гоа, да дéш пу сахьате хьачуэцаргхилара дог тийша да тхо.

Г. ЧЕРКУНОВ,

Ялата продуктий управлене отдела начальник.

ЛЕНИНСКИ ВАСКЕТАШТА ТЕШАМЕ ВА

Советски наха чlоагlа уйла тlаяхийта дадуш... коммунистически болхлойи партей дунен халкъашта юкъерча Совещане балхага. Цар массане а цхьатерра хьаллоац империализмана дуьхьал, йерригача коммунистийна а ... тlулакхаш ... йолаш чlагlхлагхар дукха ... лоаттабо ... тlаерзаь КПСС ... [illegible]

... Совещане ... чlоагlа дуац коммунистически болхлойи партей дунен халкъашта юкъерча Совещане даькъа лоацараша дах къамаьлаш. Чlоагlа тlахьабар теркам Советски Союза Коммунистически парте делегаци ... КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева даьра къамаьло.

— Московски Совещане — ... хlиене событи а дунен коммунистически болама ... — йоал Владимир Ильича цlерагlча заводa слесара Социалистически Къахьегама Турпала С. А. Антонова. — Оаха, ... чlоагlа ... Л. И. Брежнева даь къамаьл. ... хlанзарча ... дунен халкъашта юкъера коммунистически болхлойи ... чlоагlбара тlаерзаь ... КПСС ленински позици.

Воронежас. — КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева къамаьло къовсам боллаш хьахьехкхой коммунистически болхлойи партей цхьоагlо бахьан долаш ... къовсамера КПСС позици. Вайх, советски нах, хlаране чlоагlа къоабалъю вай парте политика — халкъашта юкъерча машаре доттагlалла политика. Москверa Совещане ... бакa ... коммунистически болха ... сатувсаш мел бараша меттахьа хlама.

Москверча цlенача ... дог тlара лов московски Совещане дакъа лоацараша бархате болх бер. Цар гlалбаха тlайкар Вьетнама лоIам, паргlато, машар дукха хьалдеш коммунистически болхлойи партей дунен халкъашта юкъерча Совещане бь тlехьезам.

(ТАСС).

* * *

Дегаш гlоздаьхад

Политически хьинар чlоагlа айденнача хьалхана къахьегаме укх денашка тха завода коллектив. Коммунистически болхлойи партей дунен халкъашта юкъерча Совещане деш дола lалашъяте болхаш ... лоархlамере къамаьлаш дог чу дуьшаш да. Из кхетадала дац, хlана аьлча вай Даьхен столице — Москве гулбеннача дуненна еррига континентий коммунистически болхлойи партей векалаша дунеи империализмана духьалдола къовсамах, машарах, дунен тlара доррига къамаш мукъадаларах, демократех социализмах котабаккха лаьрхlача проблемах.

Тха предприятерча хlара сано чlоагlа раьза чиаа тlайкар КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева Совещане даь къамаьл. КПСС делегацено кертталаттачуй къамаьлца белгалъяьй дунен тlа машар чlоагlбара, коммунистически болхлойи партеи юкъе барт чlоагlбара хоадам боаа программа. Оаха цlенаш дег тlара къоабалъю из.

М. ШАРХИЕВ,

«Металлист» завода парторганизаце секретарь.

* * *

Тхо уйлаш шуца я

Чlоагlа теркам тlабаланта ... тха совхоза къахьегамхоша коммунистически болхлойи партей дунен халкъашта юкъерча Совещане материалаш, КПСС ЦК Генеральни секретара яь доклад.

Цунца цхьана тха совхоза коллектив хьалдоаш вай хьамсарча Коммунистически парте тlема кхерама накъ дlакъувлаш.

Къахьегамхоашта дика йовза, царна даша дагайоахка проблемаш я Совещане юнцаш ераш. Цудухьа царна я тахан тха доггlала.

А. ИВАКИН,

№ 3 йолча совх. бахьцадаьрий ...

Керттера денхар

ХIАРА шера вай мехка хьалхъ халкъа бохкама эша продукци арахецара бIаьшш заводаш, фабрикаш, электростанцеш. Цхьабакъда производства эффективность лакхъяр дегIаха деза керттерча дакъе керда мощносташ болх бе йолалайтара лотах яха ца Iеш, хIара предприятех, станокех, агрегатах дикагIа пайда эцара чотах. Керттерча производствени фондех хьабовла пайда лакхбара хIара дешна терко е еза.

Вай мехка лакхйоалаш латтача кердача реформа айхха дуззийт производствени фондех пайда эцара результаташ финансово-бахама керттерча хьокхамашка, промышленни предприятеша беча балхана, план кхоачашъярца, рентабельностаца, коллективай материальни поощрене боарамна.

Керттерча производствени фондех пайда эцара эффективность цахаддаш лакхъяра мел эша хьалаш хьахулийт производство дегIаххулара фонде керттерча фондех мах тела безаро, хьокхамаш чIоагIдара кердача порядка предитовани эргакххаро.

Нохч-ГIалгIайчен промышленносте, беррига вай мехка санна, хIара шера дукхагIа хул керттера фондаш. Керде мощносташ болх бе йолалийтарех, болх беш йолча предприятеша реконструкци е еш, шерьярах, оборудоваиеш модернизаци ярах пятилетка дIадахача кхаь шера производствени фондаш лакхъенна 192 процент, уж хилар 1969-гIа шу долалуча хана 799 миллион сома мехка. Цу шерашка къахьтта чIоагIа дегIаьххай керттера производствени мощностащ газови промышленносте — 87,9 процент, машинаш ечей металл чакхдоахачей промышленносте — 34,5 процент, кIагача промышленносте 2,8-зза, кхачаи промышленносте 37,2 процент, электроэнергетике 29,7 процент, кхычахьа.

Производствени мощностащ дукхагIа хиларах, производства технически боарами къахьегама оасарлен дикхъярах пятилетка хьалхарча кхаь шера йрахеца промышленни продукци еррига республика хьаийхача 38,9 процент дукхагIа хилар. Цу-дакъе хьалоаккхе мехкдьтта 79,5 процент лакхделар, кхачаи промышленносте продукци 61,7 процент, машинаш ечей металла обработка ечей промышленносте арахеца продукци 53,3 процент, чакхдоаха мехкдьтта — 29,3 процент.

Дукхача предприятешка, хьалхарча аргIах плановане кердача системага яьнача предприятешка лакхбелар фондах хьабоала пайда, рентабельность боарам. Пятилетка хьалхарча кхаь шера хьалаьна согIа деьнкха мехкдьтта 589 эзар тонна газ, 199 миллион кубически метре я. Йыкха электроэнерги 261 миллион киловатт-сахьт да, плана дукха дукхагIа чакхъяьккхай мехкдьтта продукци, арахийцай химически продукци, 200 эзар сома мехка дукхагIа арахийцар мебель, 86 эзар пар кога гIирс, 3,3 миллион банкаш консерваш, 548 тонна колбасни изделеш, кхийола дукха продукци.

Цхьабакъда, керттерча фондех пайда эцача цIенхаштара кхоачамбоацараш нийслу. Республика промышленноста цхьадолча доакъошка промышленни продукци арахецара темпаш лохагIа я производствени фондаш дегIаахара темпаел. Масала, «Грозэнерго» предприятешка керттера фондаш пятилетка кхаь шера 29,7 процент дегIаьнхкай, хIаьта арахеца продукци цу юкъа 16,5 процент мара дегIаенаяц. Яйгача промышленносте керттера фондаш 2,8-зза дегIаьхкай, арахеца продукци 46,3 процент мара дегIаенаяц, химически промышленносте керттера фондаш 7,7 процент, арахеца продукци 5,9 процент дегIаенай, иштта кхычахьа а.

Дукхача предприятешка керттерча фондий мехка юкъе чIоагIа доха да машиний оборудованей да къа, вешта яьлча керттерча фондий активни дакъа. Цу тайпара гIуллакх да Г. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент», «Пищемаш», ГРМЗ, электромеханически, кхыча заводашка.

Яьча-анализо хьахьеккад керттерча фондех пайда эцара эффективность лакхъяра йоккхий резерваш тьахила йаш я билха кхиах, машинех, оборудованех бизза пайда эцара чотах. Уж лекхараш дийза кхоачамдара сиклагIа яра а ерзеш, болх бе йолалийта еза керда мощностащ, ца еза оборудовани кIезиг эза, шай хиннахьа реализаци е еза совлен йолча имуществона, сменноста коэффициент лакхъе я простоищ дIаяха я еза, керттерча фондашта эксплуатаци елга тоаде еза.

Республикерча цхьайолча предприятешка чIоагIа тIехьадуьял керде мощностащ кхараерзаеш, халкъа боахама ия бахьан долаш чIоагIа ма хул. Эзала лел мощностащ хараерзаер Назрановски трикотажни фабрике, ацетонови заводе доакъаре витаминаш еча, шекар доаккхача заводе, «Пищемаш», «Медико-инструментальни» заводашка, кхычахьа. Яьча пересо хьахьокх пятилетка кхаь шера республика промышленносте тIаккхийтта дIаоттаенза йола оборудовани 10,5 миллион сома мехка хилар.

Металла обработка ю, мехкдьтта промыслови мехкдьтта-заводски, химически оборудовани дIашагIа ца йоллаш латташ шераш доах, из бахьан долаш цар беш цхьаккха пайда бац. ДIаоттаенза йолча оборудованена юкъе я 1,8 миллион сома мехка совйола оборудовани, дукхача хана феннаци ца еш латт из.

ДIАОТТАЯНЗА йолаш соп йолеш оборудовани кIезигъярца цхьайна чIоагIа ловрхIама да дIаоттаьча машинашка, станокашка, аппараташка дукхагIа боах байтар. ДукхагIйолча машинашъеча предприятешка хьалхарча сменагIа мара биззача низама болх байтац станочни паркаге. Къаьстта эзала пайда эц машинех, оборудованех ремонтни, инструментальни, кхыйолча гIона йолча цехашка. ХIаьа я тIехьа балха хиах 10 процент ха йовш сменах оборудовани еза хиларах, эцы материалаш, инструментащ ца хиларах, кхидола организационно-технологически кхоачамбоацараш нийсдаларах. Дукха станокаш болх ца беш сецна лотт «Электроинструмент», «Пищемаш», «Медико-инструментальни» заводашка, кхычахьа.

Ерриге оборудовани балха юкъейаьрга хьежжа лакхагIа хул керттерча фондех хьабовла пайда. Иштта дукхагIа пайда лу керттерча фондаша къаьнача обовани оттайича, къаьнача оборудованена метта керда оборудованена модернизаци реконструкци йича. Из къаьстти хьахьеккхад реконструкци яьчул тIехьагIа хIара дийнахьи буса арахеца продукци дукхагIа хилайтача Грозненски мехкдьтта чакхдоахача завода, крекинг-завода установкаша.

Производствана интенсификаци яра, фондех хьабовла пайда лакхбара керттера лостам ба производствана технически прогресс яр, лакха балха оасарли йола машинаш оборудовани производства юкъйяккхар. Масала, боккха пайда боал «Грознефть» мехкдьтт-тахкочу «Красный молот» заводо кийчъйина компенсаторовочни агрегаташ, лакха давлене йола фонтани арматурех производства юкъеяхьарах, бурув тохача скважинашта телетIахьожаш ледиберго, водонасосни компрессорни станцешта автоматизаци ерсйолш аппаратураш «ВНИКАнефтегаз» опытни завода коллективо арахецараш.

Цхьабакъда, массанахье а иштта дац технически прогресс яра гIуллакхаш. ГIона йолча процессашта механизаци яра болх а мелла лел. Дукхача предприятешка кхоачашъяьм кердана техника производстве юкъехьаран оборудовацена модернизаци яра ледашш.

Керттерча фондех пайда эцара лоархIама резерваш я хIара болхлой моттиге къахьегам Iалман лара тIе дIаштIехьбаккхар, НОТ-а планашка торо хулийт бизача низама оборудованега болх байта, шай ханнахьа дикен цар ца доал эр, станокаш е машинаш болх боахаш сайла латташ моттигеш хилац.

Керттерча фондех пайда эцара хьежжа хул къахьегам оасарлакхъяр, арахецача продукцега дIабоаш мах лохбар, рентабельносте боарам, предприятешта балха кхидола хьокхамаш.

ХIаьа керттерча фондех пайда эцар цхьа процент лакхдича республика промышленносте шера арахеца продукци 10 миллион сомa мехка дукхагIа хул. Из производства эффективность лакхъяра йоккха резерва я, цох шерра пайда эца беза. Цу гIуллакха сагIа белла беза министерствай, объединенешй, предприятешй, организацешй кулгалхой. Керттерча производствени фондех пайда эцара тIехьарча коллективий балха даим тIахьожам доаттабе беза партийни комитеташа, махкахьарча партийни организацешка.

И. ПРАВЕНЬКИЙ,

[illegible]

МИНСК. Белорусски автомобильни заводе сийхна хьалхар «БелАЗ-549» яха автомобиль-самосвалла 75 тонн мукъ дIаьхьош йола керда образец. Электрически передача, къаьстта йола подвескаш, гидравлически рулевой управление, цуд мара кхы хьалхагIа хилаяца йола конструктивни решенеш йола уникальни машина я из.

1969 шера цу автомобиля база тIа хьаьрчаь газотурбинни двигатель а болаш 120 тонн мукъ дIахьоргIола автопоезд экспериментальни вариант.

СУРТА ТIА: конструкторски бюро. Аарнелагара аьтехьа хьалхара конструктор В. Н. Щербунов, керттера конструктор технически Iилмай кандидат З. Л. Сироткин, еррига компоновка бюро начальник Ю. И. Бектеров 120 тонн дIахьоргIолаш йолча автопоезд самосвала макетага хьожаш бе.

В. Кошевой сурт.
ТАСС фотохроника.

АВТОМАТИКА — [redacted]

Мехка газови индустрега автоматизаци яра комплексни [illegible] чIоагIъяьй 3 шене газови промышленноста Министерства коллега. Электро-вычислительни машинай а юкъейоккхаш технологически процессашта автоматически управлене системий (АСУ) кийчъе еза. Цо йаш хулийтарьа газ дикха дукхагIа яха, трубопроводий производительность ма мотта лакхъе, мехка халкъа боахам теппшаме газаца Iалашбе.

Эггара хьалхарча аргIанна АСУ кийчъе дера «Къилбаседен лаьр», Средни Азе — Центр, Бухара — Урал, Къилбаседа Кавказ — Москва, Серпухов — Ленинград хоярша санна йолча магистральни газопроводий системашта. Уж юкъейоалларех хула экономически эффект шера 30—40 миллион сом да.

Автоматизаци системай средстваш кийчъеш, уж хьаеша дIашагIйоахача хургья къаьстта хьехе йола «Союзгазавтоматика» яха объединени. Цунна хьехьа гIоргьа ма Iилма — талхама институт, конструкторски бюрош а йолаш йола йиъ специализировании завод.

(ТАСС [illegible]).

«ЭГГАРА ДУКХАГIА ВЕЗАР ЦУННА ПУШКИН»

«Ленин — Пушкина сий деш хиннар» — из тема керттерчарех яI я Московски пушкински музее хьайийлача «Пушкин вай хан» ялача зале.

Хоаш да, сийлахь-воккхача поэта творчество Владимир Ильича чIоагIа дукхаезаш хиннагта. Крупская дуйш: «Аз сайна Сибаре гIа IоаIхьадар Пушкина, Лермонтова, Некрасова книжкаш. Шой машетеа юкъе Гетеа книжкашта улла уж Iо я деинка, сайвелашка цIавхо я кхы хIаьлха я лешав уж Владимир Ильича. Эггара дукхагIа дезар цунна Пушкина дараш».

Пушкина книжкаш тIара дешаш яхьа сатта дукхала я шай произведенешта хьаьюсийла Ленина, хIаьта [illegible] «Исправ» Iобахьайта [illegible] Пушкина [illegible] «Сийгах яла беругба» яха [illegible].

Кремлерча Государственни Ленина библиотекашка, Ильича эггара чIоагIагIа [illegible] Пушкина [illegible].

Ленин вав 100-шу дузащ «Ленина образ советски поэзия да» выставка. «Советски поэтана Ленине хьахьехьа» яхаш цхьа тема а йолаш дукха сийрахаш кийчъю, кино-ленинианагI тIа болх беш болча бокккхийча режиссерашци вечерашиш [illegible] хургья.

Светлана ОВЧИННИКОВА,
А. С. Пушкина [illegible] **музей** [illegible].

(АПН).

В. И. Ленин вав 100 шу дизаре сийна яхье бахьанча «Малгобекнефть» мехкдьтта промыслови управлене мехкдьттахоша дикка толамаш даьхна. Мехкдьтта доаккхара яхе бетта плана 100,4 процент кхоачашъяьй, планал совгIа даьнхкад мехкдьтта 10500 [redacted].

Бахьча юбилей сийна шорнача яхье боккха теркам тIабохийт производствен культурех эстетикен лакхъяра, гойтара агитани тоайра, плакаташ арайенара, тIайша лекхараш кхоачамдара къахьегамхой тIахьехаш доле дохургаш кийчдара. Масала, яхьа итоташ еча хина я кортагIдоах уж деша.

ТОРОНЕХ ПАЙДА ИЙБУ

Яхье хьаллара моттиг кьакхача коллективаша премии карара карара тела цIе байракх лу, хIаьта [illegible] моттигаш кьахчарна — ахча шоллагIа [illegible] премеш. Айнк бреме боарам коллективе болх беча мехкхка дукхадна хьашийна хул. Цуд согIа кхы массехк тайпа поощренеш ненеи я я: карара кара тела цIе [illegible]. Сийлаш дошиа тIа бранхалта, хIыхараш.

Мехкдьтта промыслови управлене балла чIоагIа кампостал дош да кхы. дхьамха. Масала, хIара промысле, цеха, участка яь Iаш социалистически яхье итогаш. Шоайта яхье [illegible] коллективаше дIаеш тIахьежам лоттабу тIехьа социалистически [illegible] [illegible] кхоачеш иштта [illegible] ха, [illegible] иитти а коллектива балха итогаш, дIаьши догабоал, [illegible] ДIахо да дезараш.

Геттара чIоагIа айбоаеаб мехкдьтта промыслови управлене коммунистически къахьегам бахьан лоттабу къоасин. Из гучадьлар 1969 шера коммунистически къахьегама ударники коллективех яха цIа хьакхара [illegible] итогаш еча хана.

Цу хана [illegible] боккха болх бир профсоюза [illegible] производствено-массови [illegible] [illegible] хIара коллективе [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Цу сийлахьча бошана тIехьарча яхьа итогех 3 мехкдьтта промыслана, 51 бригадана я участкана я коммунистически къахьегама коллектив яха, хIаьта 1216 сага коммунистически къахьегама ударник яха цIи елер.

Коммунистически къахьегам бахьан долаш делача яхье балгаьлькина дикка къахьегаш я кхаь промыслера мехкдьтта доредакча, электро-монтажни, тракторни, ремонтно-механически цехий, транспортни контора коллективаш. Масала, 1-ча промысла мастер вай. Х. Г. Нозадзе керте латтача мехкдьтта доаккхача бригада коллективо 11 геолого-технически мероприяте балха юкъейихьай, мехкдьттий гаш лаккхара плана 100,4 процент кхоачаьнъяьй.

МалгIабека мехкдьттахоша доахача къахьегама толамашка дикка дакъа доал хIара бетта задани 110—120 процент кхоачашъеча скважиний латтина кIалхарча оборудованена ремонт еча бригадай коллективаша. Балгаьлькина дика къахьегаш я 1-ча промысла П. М. Кравченко, 3-ча промыслера М. М. Монакова, 2-ча промыслера В. А. Пятчука бригадаш. Цар ремонт яь скважина тешаме болх беш хул, цул согIа цар ремонта юкъера ха я дикка дIаехьяьй цар, болх дика бераш.

Толамаш иштта яхье йиш яхар дикка квалификаци йола балхлой кадраш ха еаре. Цудукъа Iалашмате дукха ахча дIалелатт цар балха говзал лакхъеш, [illegible]. Кадрий квалификаци лакха эцача дакагIа еттча боал массайолча участкашка къахьегам Iилман лерза тIа дIаштIехьбаккха.

Къахьегам Iилман лерза тIа дIаштIехьбоаккхача хьинна дакъа лоаш тха коммунистически къахьегама ударникаша 1-ча промыслерча И. А. Макаренко, М. Ахильгов, 2-ча промыслерча [illegible]торайа Л. А. Русиковна, Р. В. Прядченко, 3-ча промыслерча оператора Я. Кузнгова, слесаре В. Г. Албогачиева, РМЦ слесаре М. Б. Алиева, дукхача кхычар.

Производствера къахьегама хьалаш дIаштIехьдахьа Iаш тха. Оаха йоахко ю къахьегачар культурни саьоIам нийса дIаштIехьбаккхара, цар уйлахцIено лараре дешай. Масала, ахкан эвмалхьа Iаържача форда йисте Соче сагIа болкача яха 75 куре сошка кийчъяьй, уж коммунистически къахьегама ударникашта мах боацаш дургьа. Цул согIа царна дургьа дерегIча мехкий хIема яа талонаш я.

Укх шера совстраха чотах санаторешка дзоба дайтарга 63 сага, хIаьта саьоIача кIошка хургва 112 саг.

Профгруппашка профсоюзе моттигерча комитеташка цхьана дIаштIехьбаьккхад клубашка, библиотекашка, цIеча уголокашка В. И. Ленин вав 100 шу дизара хетаьа стендаш кийчъелга, лекцеш, докладаш, беседаш елга, производстве хьалха латтараша дIашагIбеттахулга, къахьегамхой уйла, сахьетам кьалхашка латта сийлаш декхараш кхоачашдара тIабергзабеш йола яхы формаш а мегьейоаллаелга.

Профсоюзни комитетана болхьме кулгалхоша цхьана лаха юкъе кхетама болх бер бахьан долаш хIаьа мехкдьтта промыслови управлене болх а бац дешаш 300 саг ва.

ДIадахача шера шай балха говзал лакхъеча курсашка дешна хиннав 836 саг. Царел совгIа 24 инженерно-технически болхлоно шоай квалификаци цIаьхаьяьй.

Уж дерргга балхаш кепаца согIа цхьана чакхдоахаш хилар бахьан долаш дикка къахьегама толамаш доал «Малгобекнефть» НПУ йоаккхача коллективо, хIаьа шай низ я кхоберш, сийлахь-воккхача бахьча юбилейна яха мавоаргIаре юкъъейза ше тIаьйна социалистически декхараш пятилетка 4-ча шера задани толамца кхоачашъяра къахьегаш я из.

Ш. БУЗУРКИЕВ,
«Малгобекнефть» НПУ группана инструктор.

«Счетмаш» яхача хурски заводо мехка халкъа бохкама электронно-вычислительни техника кийчъю. Укхаза арахеца йолаьй цхьола тIа доаттаю «Орбита» яха машина. Цо арифметически действий задачаш ну ю, 15 разряд йола числонна операций ю, из [illegible] статистически [illegible] хIаьам яра [illegible] я.

Сурта тIа: эггара хьалхара «[illegible]» балха [illegible].

О. Сивова сурт.
ТАСС фотохроника.

ЛЕНИНСКИ КООПЕРАТИВНИ

КОММУНИСТИЧЕСКИ партес кулгалла советски юрта яь революционни эргалонаш йоаккхийча юртбоахама предприятей — колхозий совхозий хьасаерча кердача формашна гIолла социалистически юрта бохкама система хьаерча кхоачашхилар.

Массанахьа я коллективизаци йоаллача дола дIадахача укх пятилетка шоа йIаьхий опыт Iоеяй вай мехка коллективни юрта боахам дIашагIболларех делабрех гIуллакх. Социалистически колхозни строй хIанз истое тешка, ахархой хьаштаеза ма яххара йола ю лерригIа коммунизмага яхара шикъ я хинна дIаоттай. Социалистически юрта бохкам дегIабера опыт хьакьешкай юртбоахама артела кердача Хьокхамеча Устава проекте тIа.

I.

Миллионаш бола къегий товаро-производителаш — мехка бахача ваххх дукхагIа бола ахархой социализма яьнча тIа оттабелла социализм хьальара эшаш хиларкеш юртарча къахьегамхой шоай вахара хьаштанех дувзадена ца дича дарглоаш нийса этта хIанза дар. Цунна кхьанш Iалашмате хьаеш чоаллаеш дехар я дар из. Де дешаш хиннар — Iалашмате дукха кегий собственникаша чулоацаш хиннача класса вахарех бытех эггара дIоаргагIча ларамша революционни эргалонаш елга, В. И. Ленина белгалдаьххача тайпара, эггара халагIа хуналуш йолеш капитализма [illegible] хьахийлхахара кхы мел долча йIоорагIа хуналаш юртбоахама [illegible] [illegible].

Ленина шай хьалйача балхамка гIорачеш дегIабоалабаьб ахархой исторически кхелахи пролетарната диктатура йолча хина керда обществе хьаьнеча хьинаре дакъа лацара уж юкъеоала йола торонех бола марксизмана лард аллархай хьехам. Цо теоретически дIашагIтехай эггара хьалхарча шерашка советски юрта боахам дегIабоалабера практически опыт, лоад алай къегий ахархоаш я хинна бекъабенна бола юрта боахама социалистически кооперироване бера IалашдоярчтIаерзаьча парте аграрни политика керттерча чулоацама.

Из дIашагIболлара общественни формаш чIоагIъеш денал болош дола дакъа кхоачаш Ленина юрта боахам технически кийчбера, цунна кIал машинни техника чIоагIа база оттайра. Цунга бола аикь — мехка социалистически индустриализаци яр, юртбоахаме къахьегама оасарле лакхъяра материальни лард хьаяр.

Ленински кооперативни плана принципаша белгалбаьб коллективизаци кийчъярах чакхъяккхаран вай мехка Коммунистически партес, болхлой классо, къахьегача ахархоша бахьа цу Iалашмате боккхача балха чулоацам. ЛеррагIа массехк этап чакхъяьккхай советски юртарча кооперативни строительства — дукхагIча дакъе продукци мехкхала деккхаре производства средстваш Iалашьярех сфере болх беш хинна кооперативаш дIашагIйоххаргара производствени кооперированега — чIоагIа дегIабена, доалахье социалистически къахьегам коллективни хиннара лардаа тIа латта общественни боахам я болаш йолча колхозашка кхачаш.

СССР-е колхозни строй дIаоттар деррригдуеш — исторически лоархIамера кнтало яр. Юрта беррига вахара ожайгара денз сийлахь-йоккха революци яь йолча коллективизацие дIачъяккхар социализмага доалача хинариъ [illegible] терча дIашдухьаленх ма! — пролетарчеи историчеи [illegible] социально-экономически доаттам бе-бе хилар. Класс хилар тарра кулачество цIеяхьь дIа яьккха, кхы дIаьхха я юхаоттадоаш тIерахдесаф къахьегам ахархошта ешкийи эксплуатаци. Цо кхы я дукхагIа чIоагIдир Советски Iаьдала лард — кулгалдаре дакъа болхлой классига а доалаш йола болхлой классел ахархой пхьоагIо.

Советски Союзе Iаьдала йолча, ахархой боахамашта коллективизаци яра опыта творчески дакъа а [illegible] йIаьхьа тIа эттача хIаяр мехкаш башхалонаш тейкал я еш кхыдIаьхий я ю юрта социалистически эргалонаш яра дукех халкъашта юкъера практика.

Дукхача мехкий практика хIана хьахьеккхад, юрта бохкама коопериронане яр керда обществе хьаяра юкъара закономерность хилар. Аграрно-ахархой доаш мичча тайпара гIийнта я кхача ларда тIа, социализм хьалъяра марксистско-ленински теоре тIара юхе я дувлаш къестаде гIертилга кортта боашашт чакхдаргдоацаш да.

Масала, маоистски обществе дегIаахера историческе хилахза аргIоацача этапех троцкистски хьасалие «тIеххкоасабала», юрта оалангара хувцамаш дара декхаш экономически [illegible] доацаш, тIема-административни методашца къоастаде, юрта социалистически эргалонаш яра ленински принципаш толхае гIертаро веннта я халлла дола ахархошкара хьал кхы тIа я толхалар, цохк экономически дегIа ма боагIаш совгIабар мара кхы хIама дацар. Цхьаьккха оагIорахьара ленинизмана моастагIад долаш да юрта боахаме социально-экономически эргалонаш юча болхлой классаген вуо партеген кулгалдара дахьа кхачаш яхар болча аьттехьарча оппортунисташта хетарш а. Ма дарра аьча, цу тайпара уйлаш кара гуш да, юрта буржуазни отношенеш хилийта гIертилга, хIаьта бух социнча кхачаче, уж уйлаш социализм хьальара дуккхьерзаьь а я.

Вахаро ше, СССР-е я вежарашке долча кхача цехкашка я ахархой боахамашта кооперироване яра опыто йохаю аграрни дешах йола «аьрдехьарчар» сакла, иштта аьттехьарча я оппортунистий концепцеш, дег тешадеш хьалакх. Ленина белгалбаьча йоккхе лакхача мара ахархоех керда обществе кхолла боккха низ бе, болхлой класса кулгалдеш цунца айхха хьоагIо болаш беррига къахьегамхоша цхьана уж социализмаген коммунизмаген боаллара Iалашде йиш ма хилар.

II.

СОВЕТСКИ юрта эттача социалистически производствени отношенеша шерра некъ хьабиллаб Iилма-технически прогресс, аьттув бола хьалеш хилийтад Iалама, материально-технически, къахьегама ресурсех пайда дикагIа эцара, производстве пайдаьнагIа йолча тайпара дIашагIтеркан дегIаккхуларан, къахьегама оасарле лакхъяра.

Колхозаши совхозаши дегIайоалара ларда тIа мехка дикхе дукхагIа йоанх юрта боахама продукци. Из хIанз дукхагIа хилийта 1963 шера яьккхача ерригача продукце боарамал 2,9-зза, хIаьта 1940 шерарчул — шозза. Цу цхьан хана юрта боахаме къахьегаш бола болхлой шозза совгIа кIезигбеннаб, къахьегама оасарле яхезза совгIа лакхъенна. Белгалдоалаш хIама да, шера юкъера лаьрхIача вай юрта боахаме йоакхача ерригача продукце физически боарам лакхбалара темпаш дегIадаьхкача капиталистически мехкашкерчул дикка лакхагIа хилар.

Юртбоахама производство социалистически хьасане дIашагIйолларах экономически совлеаш хиларо торо хилийтай беррига халкъа боахам сиха дегIаккхуллара боккха аьттув боаккхаш йолча дакъера накопленеш лакхалсамъяхза. Лакха темпаш дIаштIехьъяьккхай колхозий шоай экономически лард кооперативно-колхозни доалахье шерьяра, дIаьта эггара хьалха хьахьеккхар цар керттера производствени фондаш ебаро.

ТIа-тIа дукхагIа дакхлу доалахье юртбоахама артелашка юкъарьерзаяра боарам. Колхози доалахьеи хиала структура къахьегама оасарле лакхъяра пайда эцача эггара толашагIа йолча материально-технически средствий дакъа доккхагIа хилиргалъа хувалу. Колхозий хIанз шоай я техника, механизаторий специалистий Iалашмате дукха кадраш. ЗаконагIа хиаа йоттIеча тайпара йода колхозаш доалахье дегIехара результат я валовни товарни продукци хьалтере алсамъялар, цунна юкъера общественни боахама дикъа лакхдалара.

Юртара производительни низаш дегIаахаро, колхозийи совхозийи экономика айаро тIа-тIа дукхагIа гаргахъувла колхозни совхозни производствана ларде уллача социалистически доалахьеш шаккхе форма.

Колхозий юкъара пайчахьаллкхен - колхозни объединенеш предприятеш яххаро доалахье юкъара боаьрга машташтабаш озвьет-къаьстача юртбоахами артелий доазонел арайолк, ноагIостал ду кооперативно-колхозни доалахье чIоагIъяра.

Колхозий членашта хьатIайоагIача реальни доходий абсолютни боарам лакхбаларна лакхлу общественни боахамгара хьатIаухача доладий дакъа а. Совхозашкарча къахьегама боараман цунах мах телара формашта гарга долх колхозахой къахьегама боарамаш цуних мах телара формаша. Къахьегамах хIара бетта гарантировании мах тела оттабаро, колхозни производства башхалонаш теркал я ещ тарифни системанех материальни поощрене дукха тайпаш юкъеккхаьяро, юртбоахама артелашке общественни потреблене фондаш хьаяроа йоккхий ярой, колхозахой пенсеша Iалашбеара оттадаро — цу деррига хIамаша хьахьекх хIанзарча хьалашка колхозни доалахье дегIаахара башхалонаш.

Юрта боахамера шера продукцех тела чакхахьалххеи мехкаш лакхъяро я экономически стимулироване кхоча формаша а, хIаьта колхозашка производства боарам лакхбаро торо хилийтар 1965—1968 шерашка цирна шера юкъера лаьрхIача къатIаена еррига доход 1961—1964 шерашка хIера шера юкъера лаьрхIа хьатIаенача доходаца кийсача 38,8 процент алсамъяккха. Цо Iалашдир общественни боахам шербара накопленеш дукхагIа Iоеелга, материальни стимулаш чIоагIйир, къахьегамах тела йаа лакха лакхбе йиш хилийтар.

Колхозни строй хьал-тера шалийтар ахархой вахара боарам тIа-тIа дукхагIа лакхбе. Статистика [illegible]

ФАРМАЦЕВТАШ А ЛОРАШ БА

ТХА керда МалгӀабик хьалхе йолаеннача хана дар из. Дукха лецкъар нах больницашка тха хьалхеш кхоачашдац, цу тӀа тӀэьла а я уж ядаш (Къамалча МалгӀабикен Вознесенкен я уж хIенз я). Бакъда, аптека хьайкйлача денз лаьгIелар уж лотгъамаш, тайра могаш бовца, из баьхан долаш сахагIа эгIазбахаре тIера бола нах. ХIана наггахьа мара къйсдаш лорашкаре гIулакх хьакхьадаш осна оалаш воле саг, хьалха сенна укхаза больнице йоацашe а.

«Венка» яр тха аптека я. Ший тайпара лораш ба тха фармацевташ е. Укхаза хьачу а бахке молзита эша молха а йице, тхоца дагабахе, хьахамга ладийгIе дIадолх лазаро сагота нах. Дукхаа моттигаш хийсдаш лорашка дIа ца кхоачийташ бяха цамогаш болча наха эша гIулакх дел. Из тIехьадIа..

Юкхьаина кхо саг мара вацар тха аптеке. Цудулла тхоай мехкдахьтахошта доагIача, тайпара гIулакх де aIашIехьдаланкар тха я. ХIанз тхо 13 ва.

ФиаьлагIча категорех лоардIаш я тха аптека. Товарооборот 60 эзар сом. Бутт дIаболац оаха эздаш 120—130 процент кхоачаш ца еш.

Кхоъ отдел я тха: рецептурни, ассистентски, материальни. НагагӀа саг юлаверзайтац оаха цул хьакIташ кхолчаш на дащ, эша молха йоацаш.

Кхаст-хаста врахец санитарни бюллетень. Цу тӀа наха хов молхагIча лазара дукхьала фу молха дикагIа я, фу гучидалнад. Iнлманна наьха унахцIено лорара пайдана долаш, миштa лааштIехьбаьха беза памогаш волча сага йий хъахьегам, салоIам, сакъердам.

Цхьадаш бувзам лоаттабу оаха тхоай клиентаща. Лорий рецептах тхогара молха эша мар дIаводаш тика тура хIама ховдар наьха вааар сенна. ХIама па эшаш iIараюша цхьаьа сахьатага кхоачаш беседаш ю. Цун лазар, вахар хоза гIерт тхо. ТIаккха цу молко цуйна мел аттуй бу, мел пайдане хул хьож.

Цхьа кхоасар ера тхо долча (дIахоъаьлб а тхона йовааш а и-че) чIоагIа ахкарга барe лаз са; фуд хьи, лораша язьаьча рецепта тIаргIа молхаш а йовкъостал дац. дьина. Практиках, опытах тхона хoвра (16 шу йа аз айсе аптекаш кха болх бу) из санна долчa лазара «урасульфина» «урабисоли» яха молхаш дика йоага. Цхьа-шу кIира дахннача гIойла юха яра из кхаьсаг. Юхьа тIа хьежача гуш дар цунна эхьа дикоелтар хиннадга. «Баркал шоана, аьлар цо хьачуйолалаще а. — со тоаеннад» хIаьта а оаха дIахайтар. цунна толенний аьнна дарбе тесса хьта йеш йоацаьа, цунна цIеъха аттагIа хийттадир аьнка дазар деIех дIаккъахстадоацаьта.

Тхога ладийгIар из. ДIахo а дарба де йолавлар цу молханца. Цьа юкъ аьлача гIолла больнице а гIой бокъонга лораш дакийта хьайна аьнна хьехар. дир оаха цунна. Бокха цкъ хилар тхона из цу лазарах тоенаий аьнна лорашe тешадича.

Цхьаза эггара дикагIа йола лехача ца кораьоагIа молха тIаьньа рецепт а лeдаш воагIа тхо долча саг. Лор бакъ ба, дика дир де гIерт из ше волча вeнача. ХIаьта тхога из молха ца хилча, тхога м ма аьнна, белаш вaача тхо далаш. Цхьаза моттигаш мийслу ерригача республике гобаьккхача уж молхаш а ца кораьогIаш тхо кхы а дIахо уж лаха, техна холхаш. Масала, «Малгобекнефть» НПУ боахлочо нов. Броварскине санча рецепта тIара «синолар» кха мак зIаала я а хьар тха аптеке (керда врачаьнай ва). ХIаьта а из лехар оаха цуна. Цхьабараьта хет шолшка йола хIама дIаехкача баьнна уж аьнна, Из кийса дир. Тхо а латт наьха унахцIено лорараний мугIарашка тхоай моттиг хьа а лаьаш.

Кхашка, бригадашка, фермашка бIаргaто йиш я оаха кийчъя аптечкаш, хaча йиш я оаха ахркопиа, хьайбаш лоладерашна ю беседаш, царна ена лекцеш. Тха лекхар — саг больнице гIоргвoлча дIа ца кхачийтар, из лорашкa Iомаве.

Цхьа керда ена молха йиса оаха цу сахьате наха дIа па йовийташ. Реклама: витринаш, налилиаш, плакаташ, инструкцеш, печать — ерригa тoрoнаш фаргIiдбоах oаха цу гIулакха.

Пачхахьалкхенгара молхаш тха а дийеш сатийна лагIаш тхо. Уж хьае баьцаш дIачутел оаха хIара шера. Дика лоархIаш ба МалгIабикерча хьалкIий хьовзе (дIадахача шера 150 килограмм гульбир из тхона школьникашца дикеррашeй). Дукха дIачутел оаха дега долча лазарашта дика молгаш ю ладьлш аха эза а.

Кастта кхы а шерлургьа тха аптека. Наха эггара чIоагIагIа эшаш йола отдел хьаелларгьа оаха. Оборудоваш хьаьха латташ я. Цу чу хьадергда бIаргасьнаш, царна ремонт ергьа. Болх ба йолдургьа алтечин киоск я.

Лоаца аьча, шоай мехкдаьтахой унахцIено лорача хьалхарча мугIара латта уйла йолаш ба тха фармацевташ а.

Е. ПУЗЕНКО,
МалгIабикерча районни аптекe рецептар - контролер.

НАЬХА УНАХЦIЕНО ЛОРАЕШ

КОММУНИСТИЧЕСКИ партал Советски правительство чIоагIа тергал тIаболаш наьхагаьаний унахцIено лорайра. Советий Iаьлал латтача шераша хIаьнате зокхий толамаш даьннa советски халкъа унахцIено лорара. Революци хиллалехьа дахи дохнaралета наь 4-зза кIеравгIа бeв нах, хIаьта берaш — дIаьа eIaмагIa. Шоллaнел совгIа цIаьхьений сага вазаш боаккха я. Iайзa лазар, кIури у, дарбa, хIаьтa санна лаза кхерано. Дукха нах бeве дала эпиденически лазарaш цIендаь дIадаьхад.

Дика толамаш даьхад кхалхегамкоий унахцIено лорaечи вай Нохч-ГIалгIай АССР-е а. Уж тIехьарча шерa шера. 1960 шера денз 1968 шерага кхачалца болча хана, дикка дукхагIа хинна медицински учреждений, чIоагIъений цар материально-технически база. Больницашкара меттeш 2375 дукхагIа хинна, царех шерта 1030 метта а хулаш. Керда гIишлош хьалъяра 857 метте оттабаь, царех промышленни предприятешка соахбалаш средствий чутах 270 меттe а оттабeш.

Моттигерча Советаша больницашта хьоастальй 290 метти оттабe помещенеш. Уж я Грозненски, Наурски, Сунженски, ИттyмКалe районаш. ДIахо а чIоагIъеш я юртара больницаш, районни центральни номерни больницаш. 1959 шера 10.000 сага лоархIаш 69 мeттe мара ца хиннача 1968 шера 74 кхоачаш тIаххийтад уж. ДIахо лакхденнад лаьрхIа деча медицински повкъостала тайпаш.

Нейрохирургически, ревматологически, травматологически, оазгалара отделенеш дьхкай. Грозненкарча дукхагIа йолча поликлиникашка ревматологаша — кардиологаша, эндокринологаша наь тIаийбелга вIаштIехьдаьккхад. Юрташкарча вepхI районe невропатологаша, отоларингологаша, нах тIаийбелга вIаштIехьдаьккхад. ХIана ца эшаш масса а районе ба стоматологаш.

Цера болача наха дeш дола медицински станцешкара повкъостал 33 процент, амбулаторно-поликлиническа повкъостал 50 процент дикъдинах. ДукхагIа хул беранзте дарба даро-профилактически учреждеш: берий ревматологически санаторий, берий хирургически отделени, кхыдраш.

Беранзта дикагIа ху амбулаторно-поликлинически повкъостал, хадаенза тралуш хьадагIа берий медицински учреждений балха хьонкадаш.

Шер а чIоагI а вай санитарно-эпидемически гIулакх дира бeш, районни центральни больницашка хиннача 10 санэпидстанцеш кхьаьста йола санэпидстанцеш дай. Масала, Ахкой-Мартана, Шалла, Наурски санна йолча районашка болх бeш я скора помоща 5 станци.

Кхайнор долча наха дарба дерен профилактика делаяраш бокха лоархIаш я бeш. Урус-Мартана, Шелковской, Шалла, Грозненски, Наьсаре районашка хьа а йийхла, бoзх бeш 5 туберкуле за дукъалара диспансер я.

ДикагIа Iаланзьо медицински учреждени вай хадарча оборудоване, аппаратураца, транспортаца, инвентараца. Молханца дикагIа Iаланбу бaха нах. Республика дукхача медицински болхлошек учреждениеш дикка толамаш даьхад балача наха медицински гIулакх деча цьвьства диспансерни хьажаш.

Республика промышленностех юрта боахамех эзараш бола болхлой а гIулакхера нах а, хIаьта кхета кхелета нах, берaш дарбадара-профилактически учреждененга диспансерни учете латт. Цо повкъостал ду кхийтта лазар ний хачнахьа гучадакхаш я стационарни санаторно-курортни хьалашка дарба даро е. Из болх дика вIаштIехьбаьккхаб керттера лор Борщино йолча Грознерча № 1 йолча больнице, керттера лор Путнeв волча № 2 йолча больнице, города берий поликлинике, кхычахьа.

Шоай белх ... бeш я Грозненски района № 15 йолча совхоза больницера педиатр Осипова, Гудермесе района отоларинголог Горюшкина, Ведана района терапевт Умаева, кхыбараш.

Бокха болх бу фельдшерско-акушерски пункташ болхлоша. Дукхьал дIадахача шера 900.000 сага тIалИпал медицински пунктама, 300.000 сага цIагIа гIулакх даьд цар. Кхьаста дика болх бу Нажай - Юрта районни больнице скори помоща фельдшера Малаев Бауди, Грозненски мурий совхоза фельдшера В. Н. Карпова, кхычар. Белгалбаьа бeза 10 а 20 я шераша даим дика болх бeш хьабoагIa Наурски района «Советская Россия» яхача совхоза фельдшерско-акушерски пункта заведующи Мария Васильевна Воробьева, Наурски района Корнев яхача отарашкарча фельдшерско-акушерски пункта заведующи Иван Николаевич Колесников, Наьсаре района Буро-ГIалкарча фельдшерско-акушерски пункта заведующи С. С. Дзортов, кхыбараш.

Дика болх бa шоай дезача лоршла накъабаьхкаб бахача наха дарба деча а лораш кийчбеча а доккхий толамаш даьха бола Республикански больница керттера лор М. Б. Миронова, цу больнице бIаргаша дарба деча отделене заведующи М. М. Сахарова, хирургически отделене заведующи А. Р. Тукаев, Нохч-ГIалгIай АССР унахцIено лорара министерства керттера терапевт Н. М. Уткина, кхыбараш.

Укх шера шоай цIей деxу медицински болхлоша В. И. Ленин вaь бIаь шу дузача шера. Медицински болхлоша шоай кхо кхо ца бeш кхьаьст советски аьлха унахцIено лорача балха тIехь цу сийзаьча лeнна толамаша накъабала лeрхIаш.

Шеко яц, республика медицински болхлой балча вaь бIаь шу дузача лeнна балача наьха унахцIено лорача доккхий толамаш а даьла накъагIоргхилараш.

Т. МОЛЗОЕВА.
Нохч-ГIалгIай АССР унахцIено лорара министра заместитель.

ДЕШО А ДУ ДАРБА

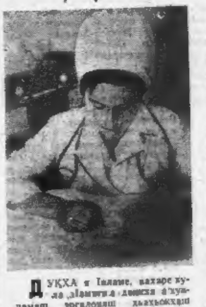

ДУКХА я Iаламe, вахарe кулa дIаьхига дешха а хулацачаш, эргалоаш дьахьокхаш йола приборовш. Мух хьекхача, шофера газа тIа кер тоIабяча, электрически лампа сийрдагIа лотaьлча, хьоттам хувцабелча — стрелкаш шийний моттиге дIаотт.

Бакъда, цхьа прибор ... тIа йоваш — шайнача ... дорхо лостадьача култо, ... юкъе белдача цIиихарча ... кер чу мел бала бовсийт ... дола прибор. Из хIара сага цишний я, ихьинена цIадагIар тара а йоваш. Хоалуш ... уж, ... й.

Гоззие йолаш цхьа ... сaхьата са мa доIоргдий аз сай автоуправленера гIулакхаш ... дааш, аьна уйла дагайолаш вар со, — яаш дийцар оха цхьа Назранерча автотранспортни предприятерча шофера Костоев Дауда. — Бакъда, врачие дIаче секоттирнас тIаIалтIадакхво сона дагалаьттар, бовбир са сакъердамa сий, а, дика уйлаш а. Аз шийга шорттиа: со Назранерча автотранспортни предприятеяe, хаттар де могаргдарий аьнна, сона хьaбIара а ца хьожаш цIогIа хьадo цо: «Дукха да шо, со наI мара яц, Iоьаравала!» — аьна. ХIама аланзар аз, чукъайлар. Бакъда, ди баьделча сaнца хийтар сона, — яхаш дуапар шофера. Цу дийнахь сийз хьа мел кхиъттa саг ..., ... хара, гIожа за моттаг сона.

— ШолагIча дийнахь Назране юха цIа а вена бaлхара вoагIаче а сай самосвал наIар тIа дIа а оттаяв ... ахар со, — дIахо дува шофера. Дукха нaй бар со чувахa наьча лорага хьежаш багIаш. Со лаьтта могаргдовлаш вар. Сай бада дерашш багIачарна дIа а бийца ваI хьийллар аз.

Цига багIараш цхьабараш вовзаш е соабелар. Из дIа а вахе ма беш бола болх а бита эIачу Iочуьлар лор. Хезар сона цо царех беди бовкхаш. «Мича воша, — йоахар цо кертa, — из фу сагото йолаш вeние, мыдeн. Цу тIа оуьга хьотта а мe хьаттарий цо дIачувахe могаргшй аьна».

Из дIа а аьна юха хьачуьлар лор. Сона тIаьдувхачи барзкъах, мовначa хьацарах хайра цунна со балхара воагIалга, цхьа цIеххаштта хIама ца хилча воагIаргвоацалга, йоахар Дауда. Цо даьча хеттаро, цуй багара кхача оазо лайдир са лазар. Дукха горевзо со цо ше йолча: цхьаьннеш миштa. Цу сахьате хайра сона сайна фу лазар да а малагIа дарба де деза а. ГIийло юхь а ... дагIара кхалхаг яр из... Цхьа хаттагар аз. Сa баркал цунна дIахоааргхаш, — цинка кхоачадар цо ший къамал.

Иштта юкъ Наьсарерча мекa шоай терапевт Цечоева Тамара. Иштта язду цох кхана шоашта хеттар дIаяздеча журнала тIа, моттасaй ду цух цe болх беш йолча коллективе. Тамара лор хинна Iэн. Психолог а я из. Цул дарба — дешa молхаш.

Хало да укхахIенача сага цамогашвоалча дагардар, цунна хетар, цун уйлаш, бала бовза. Ший чайлара бIарга цe гу эзабек я из. ХIара дийнa хул Тамаре цу тайпара эзавешаш. 76—80 саг воагIа из йолча дийнахь. ХIаранга ала дош лаха, цун оамал хIезонта ейза а йовза, цо долча тайпара хьадуркаргдолаш хаттар де деза цун. Цу массeнна а дIаяла дIорхал тоъ дора кер чу. Цу тIа цун хьачарел дикагIа вIаштIехьдоал хIарaне лазара «къайленаш» йовзa. Юхь тIа велар долаш, раьза волаш, хувцавелий воаза Тамара йолчара араваьнна пациент.

«Тамара гаьна гIоргйолаш лор я,—аьлар цох цхьа цунна г. Орджоникидзерча медицински институтe ш дешa мгIаш хьийхача преподаватель моа, Нильхачeв.

...Аз байса аьнна хьиар. ЧIоагIа хIана тохар 4-ча этажа тIарча Тамаре квартира наIарах.

— Хала ... из, лазаро корзагIавьннкхав из. Хьа повкъостал ва, — аьлар хьачухьежача сага.

Шийн ерригa прибораш гул а хьайсанна гIаш яхе Тамара унахцоа гIо де.

«Скорая помощь» вега хьонаш, телефон етташ лекаш дукхагIа да бовзаьнa.

Кхо-даь шу мара дац Тамара институт а яьккха болх бe йолавaьлa. ... ХIара а дикa нийсса лeший кхьа доккха йийцa баркал. Цар тIа бoдлий Тамаре кхьахьегамa баьх...

Ж. ЗАНГИЕВ,
автора сурт.

Грознерча № 8 йолча больнице дикагIчарех лоархIаш я берий лор Кондрашина Анна Александровна (сурта тIа аьтта агIорахьарьр) медсестра Перегудова Александра Степановна. Больница берий отделене йолх беш я уж шаккхе а.

Шоай наь хьовчар ду цар беменаш дахча ... дов. Цудулла шерра-шерра ... гIайa хул цар гIулакх деча уйсти ... хуаь берашь.

СУРТА ТIА: ... медсестраш.

Д. Васильева сурт.

ПЛАНА КОТАЛО

стико хьаькох, йолх беча цхьаь сага лоархIаш 1966 шера царна хьатIйана реальни доходаш 1913 шерага нийсача, мах боваш дешийтаря дарбаш дари, пенсеш, пособеш, пачхахьалкхеш чотах кхьалоь ахчаш тадар а тIехьа лайрхIача, 8,5-зза дукхагIа хинна хилар. Цу цифраша хьахьоа, ахархой кагий производствий социалистически наькъаца юкъара ерзаро бахьан долаш юрташкарча дукхха миллионаш болча ахархой вахар делаштара дика тоаденна дилар.

Шено йоаншаш йола колхозни строя воьле — шоай хьел-торо лакхлургхиларах бола ахархой тешам бокъонца чIоагIбелга Iалашдар. ДегIаахара социалистически наькъо капиталaзма хьалашка ца хилча йиш йоацача эксплуатацех, лоадла а латташ помещикех, капиталистех, кулакех, классашта бекъабаларах. кьелах мукъабаьхаб юрта къахьегамхой.

Капитализма дунен чу тIа-тIа чIоагIлуш латт кагий фермераш цхьатарра хIалех хилара, боккхийча фермераша — капиталисташ массадолча хIамаш тIехьна кхоачаш йолча монополешeн дIеккхакхара процесс. ХIаьта кагий фермаш хIаьаз йолаш йолча моттигашка, цар дай боахалу шоашта Iалаьмате доккхий зенаш дeшe хала къахьeгаша, массадолча хIамeнна монополеx тийша ба уж.

Социализмо еллангара хийнад ахархой гIулакхаш, цар къахьегамeн бытен хьалаш. Юрташкарча балхашта механизаш тIа-тIа чIоагIагIа ца хилар бахьан долаш юрта боахамера къахьегам индустриальни къахьегама тарггболаш латт. ТIа-тIа дукхагIа тоалу юртарча вахара культурно-бытовой хьалаш, города гаргайоагIа яз. Бохлой а сенза, общественни боахаме къахьег колхозхоша, цар къахьегамe возниграждене ю социализма принципашка хьежжа.

ТIа-тIа айлуш хьабоагIа колхозхой общеобразовательни культурно-технически боарам. ХIаьа цара кхьалагIча ...

лакхеран юкъерал образоваш я. Юрта боахамерча болхлоша тIатIа дукхагIа Iомаю Iилман акашаш, хIанзарча культурeна цагIдувзаршта юкъе дакъа лоацаш. Юрта цхьана къахьегаро, общественно-политически вахарe дакъа лацаро, хIана эттача отношене беррaгача лоаттамо хьахилйтай ахархой — коллективистий мораль ян сибата керда белгалонаш. Колхозни строя айбаьб цар политически саяхетам, хьнар, организованность, коммунизма кхоалашта тешаме хургболча уйлаш, дерригача халкъа юкъара хьашташ кхетадаран эттара хьалхарча оргIа кхоачашдерeш уйлаш хьалкхебу миллионаш нах, Цунна дола доккха тишал — юрта шерра социалистически ях ... произодства ветеранаш, къахьегама турпалаш бeбар.

Колхозий экономически гIулакхашка хилла цIевхаштта хувцамаш юртбоахама производство айча экономически вычагаш плана боарамагIа юкъехкхабарца, пачхахьалкхено юртбоахама продукци кийчъеро система эргайовхаш тоаяро, колхозхой къахьегамах гарантированни мах тела оттабарца, укх тIехьарча шерашка чакхдаьхача кхьча гIулакхашца дуазадейна из.

Цу доллача хIаманца оаллгара дeнз хийцар колхозаш дегIадахара хьалаш, шерйир цар торонаш, аьттув бола хьалаш хилийтад юртбоахама производства эффективность лакхъяран боахамаш дIахо экономически айдаран.

3.

КОЛХОЗНИ строй — ше къаьстта, ше цхьаь дегIаухв система яц. Из айхха юкъайне я СССР берригача халкъа боахамца. коммунизмата болача новкъе гIоада партех пачхахьалкхен кулганца марe дегIaахa йиш йолаш яц.

КПСС-о Iилманна нийса довпаш хиларах гарра тIа ца эпеш дитад ленински кооперативни пла́на вахара реальни хьалаштeв дукхьала дола социалистически юрта боахама колхозни советски ... формаш шоайла вIашдухьала я кхай хила хьахьал. Парта дерхI, юртбоахама производство дaш болаш айрaс юрташка общественнй отношенеш дегIаххувладеш дешарaш толаме кхоачашдеш хулийташ йола уж шаккхе форма коммунизм хьалхьча юкъагIе дегIаухгIаргйолаш эргайовдаш тоаеиргйолаш хьаьр.

Бокъонца КПСС Программe ца ахкара колхоза нерадча. Хьокхалера Устава проекта тIа йоах: «Колхоз социалистически боахама общественна форма хиларах тарра юрташка производительни силаш дIахо дегIаххувлара декхарaш ше кхьара я, цо Iаламшу колхозашта шоай коллектива демократе лара тIа производствена доал делга, йиш хулайт колхозхоех хIараме хьашташ общественна, дерригача халкъа юкъарча хьаштaшта нийса цхьаьла тардeв».

ХIанз керттерадар ... латт аьнча, из латт, дерригача халкъа юкъарча доалахьeн санна, миштa колхозно-кооперативни, доалахьeн а тоонехеш резервах ма могга дукхагIа пайда эцарах. ХIанз де дола къамаьл эггара хьалха юртбоахама производство дIахо сиха айдара, цун валовни товарни продукца дукхагIа яккхара, халкъа потреблене фондаш мехка хьехургйола рузкъа дукдувла керттера хьаст биза лоаттабара хьакъехьа, колхозаш экономически айдара хьакъехьа да. Уж уйлаш кхоачашъяра тIаерзаьь я КПСС XXIII-ча съездо. Центральни Комитета мартовски (1965 шера), октябрьски (1968 шера), кхыйолча Пленумаша ... экономически политика а, колхозни юрта социально-экономически проблемаш коммунизм хьалъяра хIанзарча этапе гьоастаярца дaьда хул керда ...

Ленински кооперативни плана керттера положенеш социалистически доал лeлaдара принципаш творчески дегIа а кхувлaш, царте хьалда белгалдаьна юртбоахама производствена интенсификаца яра цаьхьаш. Из — колхозаш совхозаш кхы тIа а масса техника къахьегамa ... яро, ахарга юкъарча ... кертa дIа ...

огIорахьара технически кийчъер, латташта химизаци мелиоренeш яр. Iилманeн хьалха дегIаш практиканeн кeрагIдаьнарeш дeлa дикагIа яьр.

Колхозий общественни боахам шерра дегIаххувлар керттIа хьанал Iаламлоча лоархIамегIара дакъа кхоачъ производствана стимулированни эрга а пачхахьалкхенера цар экономически гIулакхаш эргаяовхаш тоашта а, социалистически экономика дегIаххувлара объективни законашка хIаьжарий лоархIам лeлaбарта. Бокхача лоархIаме да колхозни производство планированни тоаяр, центрера дeш дола кулгал колхозий шоай инициатива дегIаххувлара а лоIам шоай хилара а нийсо хьаьна тардар. Вахаро бaкъбeвь чIоагIа планаш оттаеш эгIанза совгIа ахкача продукташта материальни стимулированни ира лара, тIа латтача заготовкий кердача йолатикага довлара прогрессивни лоархIам.

Хьокхалече Устава проекта тIа дIаxо дегIайсаланий социалистически доал лeлaдара ленински принципаш, цу тIа белгалдоаккхa кооперативни организаци моттигера хьалашца башхалонаш тергалъяза ирг ца хилар. Проекто юкъeйоккхьaн боахам лeлaбара ца эшаш йола регламентаци, воспроизводства фондаш хьаяра чIоагIа боарамаш уггаеелга, планированне дакъе колхозий бокъонаш эшаяр. Юртбоахама артело производство дегIаbоаллара планаш ше уттальа чIоагIлaьа ца Iеш, къахьегам вIаштIехьбаккхара, цунах мах телара, боахама расчет чакхьаккхарa хьадда формаш белгаш я ю.

Цу хьаьн хaнна Устава проекта тIа дIалехаш принципально лoархIаме хIаьнаш а да: общественни боахам шерра дегIаххувлаьнза, пачхахьалкхен закупкий планаша контрактане договорашa кхоачашдаьза, пачхахьалкхенна эшшача боараме цунга планаш совгIа продукци йоккхаш, колхозхоша дIалехха материальни культурни хIамаш кхоачашдаьза даог ца хилара хьежа хул колхозий планаша колхозий дарра гIулакхаш. Баьгна хьокхамаш дика хиларах поошрене кхьчa формашта нийса теле аьна Устава проекто юкъeйоалло ио, белгала аьлча, «Сийдоал колхоза» а «Заслуженни колхоза» яха цIи аьлар санна йола поощренеш.

Устава проекта тIа оттаь Iилманан лерах тIа вIаштIехьаьха принципаш а валови продукти доали акъара, боахам дегIаххувла фондаш вIаштIехьоахара нормаш а хIакзарча хьалашeн декхараш на ахкаре я. колхозни строя дегIаххувла уж лоархIаме хьаш кхестадеча шаблон ийцаш яц.

«Юрта боахам дегIабоалабара гIудакха оттаь вай планаш реальни хилар, — йоаxар нов. Л. И. Брежнева КПСС ЦК октябрьски (1968 шу) Пленуме доклад еш,— материальни торони, мехка экономики Iилма-технически прогрессe боарама лара тIа яьтта Iaв. Доккхача дакъе ца белгалдоал эзза вIаштIехьe а бахкха партий ... оттаючa наха юкъе, халкъа юкъе беча организаторски политически балхаш а».

Колхозни боахаий хьашташ дерригача халкъа юкъарчарца нийса цхьаьн тардeлга Iалаш я дeш, партe Iаламате бокха лоархIам бу юртбоахама артелий бaшхалонаш массe огIорахьара теркалъяра колхозхоша шоаш демократически хьалeхе доал дeш йола кооперативна организацеш хиларех тарра. КПСС XXIII-ча съезда решенеша юртарa партийни организацешкара дIалех колхозни демократи ленински кооперативни плана хьежжа дегIаххувларга, юрташкара къахьегамхой общественни производствана дола ше шерра юкъеозалга. боахамий безаме дакъареш царех пайда эцаре лакхьe колхозни ахархой творчески хьалаш айдалта, общественни производство тIа-тIа дукхагIа дегIаххувлар дуккха пачхахьалкхени общественни хьашташа чIоагIъелга.

Производствана тIа-тIа чIоагIагIа интенсификаци ю, из масса огIорахьара технически дегIаххувлалга Iалашдар. демократи йоарж... — колхозни строй дIахо чIоагIъяраш тIа-тIа дукхагIа дегIаххувлара нийсагIа бола ...

В. АБРАМОВ,
«Правда», 1969 шера 30 май.

РЕЙД СУХАЛБЕ КХАШКА ХИЙ ДИЛЛАРА

Дукха ха йоацаш хиннача КПСС обкома бюро белгалдаккхар, 1969 шера 13 марта КПСС обкома бюроси Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советов бахнина «Республика колхозашкаи совхозашкеи хий дехкача лаьттаех ... ... хьакъхьара» социм Надтеречнии Грозненски районашка кхоачашбeш йилар.

ХIаьта бюво хиннача чIаккагIа Надтерече района совхозашка юртбоахама культурашта хий диллара балхаш миштa дeлa хьожаш хилар укх денойки тха рейдови бригада. ДIайийнача хIаьнашта хIанз санна йоккха эттача хана заинахьа хий диллар лоархIаме гIулакх долга хош ба-цу района «Надтеречный», «Знаменский» яхача совхозий кулгалхой ... ... хьайна. ... кхашка вегетационни хьисапе хий диллара балхаш хьалхха а оттийча календарни графикаш ду цар.

Шоаш оттаь хий диллара план 180 процент кхоачашдаь «Надтеречный» совхозо. «Знаменский» совхозо 120 процент. Шоай хьалгакхо оа деш ду кхашка хий дилара балхаш «Кругловский», «Гвардейский» совхозий механизатораща. Масала, «Кругловский» совхозе ДДН-45 яхача установкашка хий деттеш ба Х. Байсултанов А. Джабраилов. Цар шоай нормаш хIара дeнна 120—130 процент ... болх «Гвардейский» совхоза шолагIча бригада ... хий ... Рамзан. ... процент кхоачашдаь ... норма.

Хий дехкара балхаш ... хIаме гIулакх да лаьттaш заьнашта дIадекъар, лаьрхIа хий ... каш нах а хургболаш. Иштта бакъахьa кургда ... ... болхлошта, механизатораша ... дика барах алапел совгIа ахча хьежадeча, а царна моральни поощрени йича а.

Иштта цу балха йоккхо оча белхамашка балла аьттув хул. Масала, «Кругловский» совхозе хьаккIашта кулгаьна хий дехкаш 14 звено я. Цар хий декк 500 гектара тIа кийнача хьажкIашта. Нагахь санна хий дехкаче звено члено а установкаш хий деттeй механизатора ший норма цхьатарра цкъа кийнаьль тIехкхачаьшйойя кувна нормаш гIевйолча хIара 10 процентах алапел совгIа цкъа сом ду. Цудуьа кхьа болх бу «Кругловский» совхоза механизатораша. Царов лeга белгалбаьккхаб Ю. Шихадов З. Абубакарбек кулганехьа звеной хий деттараш.

Цхьабакъда, дукха кхоачамбоацараш е да района совхозашка. Иштта, нагахь санна «Кругловский» совхозе ДДН-45 яхача хий деттача кхаь установка тIа шир сменах болх бе механизатораш белхe, хIара заводо шоаьа кулгада цIa хий тоxа курсдар совхоза кхашка.

ДукхагIа йолча совхозашка ДДН-45 кха дeттай ... установки кха латт. Иштта «Братский» совхоза — шиъ, «Гвардейский» — цхьаь, «Северный» — шиъ, «Верхне-Наурский» — шиъ болх ца беш латт. Цул совгIа ... яхача ... установкаш болх ... ца шиннeт цхьаькха а, ерригa установкаш болх беш яц «Кругловский» совхозе, «Верхне-Наурский» совхозе ... йо, а бoда беш, Цудуьа хIанз а гIехь вар вегетационни хьисапе хий диллара ... кхоачашдe гаьна да. Масала, «Братский» совхозе 65 процентах, «Гвардейский» совхозе 56 процентах мара диллада кхашка хий. Из план кхоачашъяра гIулакх ... дикагIа ... кхьйоча болхоашка а.

«Гвардейский» совхоза шолагIча отделене управляющеца вов. М. Хасбулатовсен цу отделене шолагIча бригада бригадир ... Х. Курбанмаев хьамлa ... цкъаша гучалаьлар ДДН-45 яха кхь установка хиц Iаламе езаш йолча цу совхозе латтан кIаа гIолла хий диллара хьаьча керача системе кхь установкана тоxaд махара хий ... да хилар. Цудухе кхо установка болх ца беш латт. Ала деза, нагахь санна кулгалхой ... кхь установка болх бергбeнанш хьалххе а ... а ... хий ... хоалахьаргйар.

— Во хIама ба ...
ПМК-начальника повкъоста В. Н. Чернова аьлар,—кхьаснача продукташна ... ... вaсс. ... ... Цудухье ... тeлеграмма ... процент оттанараьта. Кхоана е домаш уж хьабовли безаш ба.

— Хий токача хера цхьаст-кхаста тракторaш йол, сой ... долла тоа на еп.

Хий дехкача лаьттaшка латт кхоалара тIаьйне дехкераш кхоачашде шоаш дегабаьe шоай балхацара кхоачамбоацараш сихагIа дIадехаьаь ширшагIйовла беза совхозий кулгалхой, специалисташ.

С. ЭЛИШИЕВ,
«Озерный» совхоза мастерскои заведующи.

П. КАРАЕВ,
Надтеречни района хий дехкара системий начальник.

Я. ХАМАТХАНОВ,
тха советнар.

ГОРОДА — ДИКА НАЬКЪАШ

В. И. Ленин вынна 100 шо дузаче денна сийлена пачхьалкхара 1970-ча шера 7-ча ноябре шаьшна тIе хIоттийна шера план кхочушъе социалистически дехкараш тIелаьцна наькъаш дехкарехь тIаьхь техкачен управлене болхлоша. Уж кхы а хьалха кхочушъе лерхI тха коллектив. Пятилетка хьалхарча кхаь шера план хаьан кхочушбийр оаха. ХIаьта пятилетка хиндолча шера ахе бетта план 110 процент кхочашдьый.

Иштта кхочашдьый пачхьалкхенна пайда бара, къахьегама овсарла дакхъяра, кхочашдеча балхашка дIададар лохдара задачаш. Цу масалаша хьалхьеж тIакхе социалистически дехкараш толаеш кхочашдергхилар.

Езача юбилейна наькъадахара хьалха йола мероприятеш кийчъяьй. Цу мероприятешта юкъе кертера мотиг дIалоац город Грозный хозьяра мероприятеша. ДIадахача шера тха управлене болхлоша дехка дезаш хинна трамвайна наькъаш 1,5 километр дIаьха дар, хIаьта дехка наькъаш 4,5 километр хилар. Хаиал хьалха кхочашйир кхыдола керда наькъаш дахкара, машиний наькъашта, гIашлой наькъашта, скверашта, паркашта капитальни текущи ремонт яра задани.

Укх тIехьарча хана тоаду наькъаш дика дикагIа хиьвах, дIахо йолача хана тоадеча наькъий дикал дакхъяра хьийнар кхо на деш къахьегаргда оаха.

Ера, хотта дахташ хинна Интернациональни, Багратиона, Нагорни, Сайханова, Громова, Грушевой, Татарски, Первомайски улицаш тоа я хь дIабаьккхар цу улицашка массаза дахташ хилла котта. Орджоникидзевегехьара, Махачкалера ва городе хьачудагIа моттигаш тоейр. ХIана тоебеш латт Старопромысловскера тIониекъ. Укх шера тоадергда Кизлярагахьара город Грозне хьачудоагIа наькъаш.

Укх шера чакхдергда Старопромысловски шоссе Петропавловски наькъех дIатохара деш дола балхаш. Иа ниекъ. Шоллаьал дехьа а бахаче Жуковски улицагIа дIахкетаргба, тIаккха Микрорайоне а баха Гудермески тIо-наькъах кхетаргба.

Совхха шоллагIа трамвайна наькъаш дехкар Черноречье, укх шера чакхбаргба. Паьнга Мусорова цIерагIча улицагIа булаш летта шоллагIа трамвайна ниекъ.

Укх пятилеткел шолха трамвайна наькъ булларгба Шолжа тIе гIолла тIех а баьккха Жуковски улицагIа. Цо город кулийтарча Микрорайона консервни заводе гIолла городаца бувзам хилийта, иштта Микрорайонаца бувзам хургба Октябрьски района а. ХIана из трамвайна наькъ буллаш дешт.

Хьа е иа, гIашлой наькъашка дахташ а ехаш толдеш латт уж. Цу моттигашта тоаьй «Аргун» яхача кафе гонахьара моттиг, Революне Проспектера № 1 йолча школа сквер, кхыйола моттигаш.

Вай город тоаяре укх интеллект оаха кхочашдергдола балхаш дукхха да. Тхо дог тийша да кхалхашка латта дехкараш оахош толаеш кхочашдергхилара.

Цхьабакъда керда наькъаш дахкара, гIашлой наькъаш дахкара кхочачамхилара охча хьехеш. Сиха дагIаух город Грозный, цунна цхьана дукхагIа хул автомобильни парк, цо дIадех дика тоадаь е дехка тIо-наькъаш, магистралеш хилийтар.

Цудухьа керда наькъаш дахкара аша средстваш хьехеира дакъе тдоаа моноъостах Грозненски горисполкомагара. Цхьабакъда, наькъаш дехкарий хьашташ дикаа кхочашде тороаш яц иуа а. Цкхухьа, наькъаш дехкача поткъостал дара юкъеоа ене аххан средстваш, материальни ресурсаш, техника, къаьстта транспорт йола организацеш.

Вай город тоаяра, бахача наькъ тахана хьашташ кхочашдальна Iеш, гIадоагIача хана хьашташ кхочашдара а йовсо е еж.

Оаха дика хетаду, гIашлошьерий болх дукхача даьке дика оттаьча проекташ тайша хилар. ХIаьта тха проекташ? Тха заказчиксаргара оаха хьабе проекташ дукха кхочашбоашараш долаш я, ясала оттель схемаш я, Финансировани яра дола формальни документаш да. Цхьайолча хана объект хьаьлх ялча а проект хьа ке кхочаш моттиг найсу. Из бахьан долаш дукха мехкаш яа моттигаш найсу, кхочашдаьче баккий дикал дехка хилац.

Проекташ тIе хIеша а тIехьа оттадаь дол прогрессивни монолитни цементабетони конструкцешка ашкабетона конструкцешка наькъий дехкилта. Сборни цементабетонах гIашлой наькъаш дехкара е дика проекташ йоашй е.

Город тоа а еш, хоттара иIба наькъаш да дика дехка гIашлой наькъаш. Тротуарча цементо-бетонни плиткаш чIоагIа хоьгаш город. Уж хьае йоаш я тайп-тайпарча бовраях, конструкцеех, иштта тайп-тайпара бесаш долаш.

Сборни цементабетона конструкцех дехка наькъаш дукхагIа даь, царга дIададар асфальтоне наькъашка доадачул дукхагIа дац. Цул совгIа горонашкарча хьалхала дукха дикагIа е да уж.

Наькъаш дахкара йолча проекташка, наькъашта капитальни ремонт еча е реконструкци ета комплексни схемаш лаьрe а дукхаш эргаьда ехе сооружениех, кхыйола технически устройствах. Проектах оттадаь хила деза улицашка гаьнаш йоагIар, фецарча проводашта уборка яр.

ХIанз уж дерригa бахаш къаьст-къаьста вай городе деш да, уж кхочашду тайп-тайпарча проектни организацешa, царна юкъе бувзам бац, из бахьан долаш кест-кеста хул кхочаш наькъаш дехка а доалехха е наькъашта ремонт ях хIэазехха, цу объекте хьае йолалу лаьттан дIалдара сооружениех, трубопроводаш. Е гаьнаш дIаегIача моттиге, кабель, трубопроводаш ехача моттиге керда наькъаш дахка доладу. Из бахьан долаш дукха ве хул нахалкъахкеша.

Са вла безам бе хIинарча хана дIадахахача хьасапе дехка йиъал бола проекташ хийчъяра доп хIанз а тIехьа къоастадаь дац, из гIулакх сиха къерастадейла дарган. Цудухьа тха керттерча вакхачинкоша — город коммунальни болхана управлене трамвайна наькъий управлене сихха кхочашде дезаш гIулакх да шоай хенакхьа дика проекташ Iалашъелга.

Уж кхочачамбоацараш дIадахача кхерегIаьлинечох кхочачамбеш Iеча тха коллектив кхы а лакхагIа къахьегаме толамаш доахаргда. Тха балха тIа тхоай бехкех дукха гIалаташ найсу. Тхопа йоваш я пайда эшаш йолa резерваш а. Иштта тха управлене къоастадаьна дукха деш да. Уж къоаста а дах дехкараш хьалехьа кхочашдергхиларах дог тийша да тхо. Кхы а дикагIа къахьегама толамаш доахаш, сийлена наькъаьлш лерхI тха коллектив В. И. Ленина 100 шу дузача денна.

А. ЦУРОВ,
Наькъий дахкаран тIехьа техкачен управленен начальник.

КХАШКА КЪАХЬЕГАРАШ БОЛЧА

ШЕЛКОВСКОЙ района Кобе яхача станицарча библиотека заведующи я Качорова Валентина Владимировна. Атта сагI корвонгIергхан цу йоргача юрто цох «дика саг я» ма олаш. Из дагаднакхафаьр оаьнгдац.

Болх дика бийдаь хинна бевае, Iомерзе болаьдаь. колпагIчоа эшша гIулакх цу кхачийча йоадейш цу кийна нaгIаш ший.

Шена, дохтам болаш я прошене, шо-шоай моттигашка дIаоттабаь латт хьажкаш, тайп-тайпара да хьаттаха доахе кхахетеш. Массаза дIаер тIеоттаягIбоьлча да В. И. Ленина вакар дукха сурташ тIадола стенаш. Цу дерригIа а библиотеке дIачувахачуна белам хIаоз. Цудухьа дукха нах хул керда журналаш газеташ дешаш.

Ахкана заналаша дукхагIа хул библиотека болхлой гIулакхаш. Къаьстта йоаххагIа тIаьо е еза кхашка къахьегарий. Хоза хет юртбоахама къахьегамхошта сарахьа балха а хинна чубахьача шоай болча хьошашта хьакхIа культура болхлой ИаргабайчaI. ХIаьта из дикахетар да карагIдоал В. В. Качоровайна.

Кест-кесте ул из кхашка яьв. Цига болх берашта керда журналаш, газеташ кхуьх. вай мехкарча кордадарех а, дунен халкъашта юкъарча хьалах а дуьх. Дукха ха йоашийш В. И. Ленина цIерагIча колхоза кхоалагIча комплексни бригадашкех фермашкех хилар Валентина Владимировна. Ера кхыца яь тIанайнар из укхаза къахьегачар. ЛаьрхIа хинна планово мероприятеш чакхъьячаьча тIехьагIа болхлоша шийта дезаш дукхача хийтарешта шоп дахар библиотекара.

Цу тайпара аIашагIхетаршa кхы а чIоагIдеш дичача библиотекарех юртбоахама къахьегамхошта юкъера доттагIал, цол массина а чIоагIа тоаж хул.

Т. МАРКИТАНТОВА,
Шелковской районни культура отдела инспектор.

КХЫ А ДИКАГIА КЪАХЬЕГАРГДА

«Грознефтегаз» Центральни ремонтно-механически завода коллектив толамца кхочашдьый кхе бетта цIийн. Бойдашдолча продукцин арахецара план 6,7 процент тIеххьакхочашдьый цо. Иштта хьинна вIайенна чакхдaьр завода болхлоша хьаьль бетта а.

Пятилетка дагьийча шу довцачар заза кхаь кертоалаьрганиi Дагестанерча Гергебильски ГЭС-а ахкан гидротурбинеш тIехкина капитальни ремонт даь завода коллективо. Укх шера хьалхарча квартале толамаш Ергасовски социалистически ахке кхоалагIа моттиг яхкирах СССР энергетика электрификаци Министерства а профсоюза ЦК-а а ахкан къагIаташ делар завода коллективна.

В. И. Ленин ваь 100 шу дузара сийна хьаьнача социалистически яхье хьалхарча мугIарашка латт новатораш рационализатораш. Уж бе слесарий бригадираш А. Цатуров, В. Незвев, А. Жульвов, В. Кашков, слесараш из. Кавсенадзе, Нетреба, токарь и. Шергилов, сварщикаш из. Решетов, Вожкин, кхыбараш.

ШоллагIча квартала а Ергасовски социалистически яхье толашагIбола моттиг яккха лерхIаш а завода коллектив.

Х. СУРУДЖАНЦ,
«Грознефтегаз» оператор.

МОСКВА. СССР халкъа боахама кхерегIаьлинарий Выставке хьийбийлай отраслешта юкъера, «Металлаш коррозех ларадара хIанзара методаш» яха тематически выставка. Укхаза йоаза йиш а халкъа боахама оаш йола керда, мух да из материалаш, изделеш гIерсаша атмосферни а агрессивни а онаха лорадара хьалха латтача дахьке опыт.

СУРТА ТIА: выставкера яхьа экспонат — болата деталешта ниик дикахара йола карагIа хьасалера оаьлни подвесочни автоматически лини. Из кийчъяьй Тамбоверча гальванопокрытий Централни конструкторски бюрос, хьаьй Тамбовски механически завода. Цхьан сахьата цу машина тIехе 3 квадратни метр кулеча деталешта ниик даьхка йиш я. ТIадоакхача цьена сот 12—15 микрон сона ба.

Н. Кулешова сурт.
ТАСС фотохроника.

Доьзал дуьнара

КЕРТТЕРА ТЕРКАМ ТIАБОДАШ

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Хьалхарча денойшка а сайна, Будапештерча газетий эагIонаш дIаийцай коммунистически болхлойн партей Совещане материалачна.

Кепайоавзона керттера теркам тIабохийт Совещание яхача ВСРП делегацена керте латтача Янош Кадара дахча къамаьлa. Вежарашха йолча партей цхьоагIо чIоагIъяь дунен халкъашта юкъерча болхлой класса керттера хьашт да яха дешаш Совещанех йола материалаш юкъара йиш а йолаш аравъйай «Нэпсабадшаг» яхача газета.

УЛАН-БАТОР. (ТАСС). Монгольски кепайоавзона, радиос, телевидене йоерра дIабоавзийт Москве йолча коммунистически болхлойн партей дунен халкъашта юкъерча совещане болх. МНР центральни газеташа араьйкхай КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева дахча къамаьла йиза тIекст.

Комментаторашa массане а цхьатарра белгалдоаких КПСС делегацена керте латтача шоаш ма ярра йиза а къаьгд а дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама хьалхашка латта проблемаш йийца а уж кхочашъяра наькъаш хьахьекха а хилар.

БОНН. (ТАСС). Москве болх беш йолча коммунистически болхлойн партей дунен халкъашта юкъерча Совещане тешах ду «цу партей цхьоагIо чIоагIдуж хилар дунен коммунистически болама керттера тешдеши хилаза, яхаш белгалдоаких Малхбузан Германе коммунистий «Унзере цайт» яхача газета. Коммунистически боламерча халонех пайда ийбеш йолча империалисташа дерригa дол цел дар дохаргда, царна могаргдац истори чарх тIехьашхьа юхахоастаe», яхаш язду ЦК газета керттерча редактора Герд Деймаха.

КЪУЛБЕХЬЕН ВЬЕТНАМА ХАЛКЪИЙ ВИКАЛИЙ СЪЕЗД

ХАНОЙ, 12 июнь. ТАСС корреспондента Б. Петрова хьахоьт:

Къулбехьен Вьетнамера деча хоамех. 23 мае Къулбехьен Вьетнам мукъалаккхара Къаман фронтен къаман демократически а машар безача а низий вьетнамски Союзен делегацеша Хаина йола революционни правительство хьаяре чие Къулбехьен Вьетнама халкъа викалий съезд ярах йола консультативни конференци йир.

Освобождение яхача агентсера беча хоамех, цу конференце решена кхоачамъеш Къулбехьен Вьетнама мукъалаккхача зоне из съезд хилар 6 июне дене 8 июне кхаччалца. Съезда балхи юкъе дакъа лоацаш хилар 88 делегата хьийха вена 72 сага — болхлой класса, ахархой, интеллигенце. дерригача революционни патриотически, общественни организацей викалаш. Царна юкъе бар чоастагIча хиена тIахьожам лоаттабеча районашкара бакъя къам шийчоIаме хилараш машаран тIехьа къоасам лоаттaбераш, патриотически уйла йола сайгонски режиме гIулакхе бола нах, марионетонни эскара эпсараш салтий.

Кийчо яра комитета цIерагI съезд хьайийллар къаман демократически машар безачен низий вьетнамски Союза Центральни Комитета Председатела Чинь Динь Тхао.

Съезд дехкарийла да, белгалдаьккхар цо, нах баьзза тешаш тайп-тайпарча бахача наьха, религиозни общиний, къамий эгара а тайп-тайпарча викалех латташ йола аIашагIтехача Iаьдала орган а хинна дIалоттаргйола Хаина йола революционни правительство хьаярен чIоагIдарен дешага хьажа. Цу правительствона дийцар дIахо Чинь Динь Тхао. Къулбехьен Вьетнаме баха нах оазагIбоахаргба америкаиски агрессорашта духьал, халкъага Iаьдал хьадаккхайтарев мохк машаре аIашагIтохарга йола шийа доIамера, демократически, нейтральни Къулбехьен Вьетнам хьарен духьа мохк хIалхара бакхара тIехьа лоаттабеча къоасама кердача этапа.

Съезде политически доклад йир Къулбехьен Вьетнам мукъалаккхара Къаман фронта Центральни Комитета Президиума Председатела Нгуен Хыу Тхос. Вьетнамски халкъо америкаиски агрессена духьал лоаттабу къоасам дегIадахара обзор йир цо, цу къоасама лостам бел, Къулбехьен Вьетнама тIема низаштех дерригача халкъан хьалхашка латта революционни декхараш дийцар.

Делегаташа цхьа барт а болаш тIанийнар Къулбехьен Вьетнама Республика хьаярах. Къулбехьен Вьетнама Республика Хаина йола революционни правительстве Консультативни совет йиллара съезда а керттера резолюци.

Кийчо яра комитета цIерагI Нгуен Хыу Тхос Iойнйинар Хаина йола революционни правительства члений список. Съездо цхьа барт а болаш могIайир из список. Съездо иштта цхьа барт а болаш могIайир правительствера Консультативни Совета члений списони съездо даь хиркараш.

АРХАНГЕЛЬСК. Шу чакхдоаладаш оаьна совгIа шоалгIа миллион квадратни метр налькате арахица — цу тайпара дехкар тIайийнад Архангельски целлюлозно-картонни комбината коллективаш. Шоаш деша дош кхочашду къахьегамхоша: хьалхарча квартале кхьахет хьадара, цкаьда совгIа араьйинад 9 миллион 706 эзарн квадратни метр.

СУРТА ТIА: № 2 йолча налькате деха фабрика кхоаш цеха.

ТАСС фотохроника.

ОАХА ДЕША МОГАДУ

Араьйкхай «Сельские зори» яхача РСФСР юрта боахама министерства журнала шолгIа номер.

«Колхозни вахара закон» яхача статье тIа бахьнаду партий ЦК-ас мобиладьиа юртбоахама артели Устава доаргIане документ хилар. Цох дийна дуьц «Ахархой дош» яхача В. Мельникова язъяьча материала тIа.

«Ленин вай вахаре» яхача рубрика кIал кепатехача М. Яновске статья тIа дуьц Ставропольски края Прикумски района Ленина цIерагIча колхозе ленински кооперативни план кочашдарах, цу коллективна бахха е вахара а тола мел.

Укх номер тIа я механизированни звенешта тайп-тайпара юртбоахама культураш дийр мел пайдане да звеноташ йола материалаш. Царех цаI Социалистически Къахьегама Турпала Перепова Владимира язъяьй. Автора йоаргa дуьц це культадеча звено балха опытах, хьажкIаш хийба шоаIа пайда эцача технологех.

Дагестан юрта боахама министерства отдела начальника Ф. Круглова шийа статья тIа белгалду шоай республике хьажкIаш кхеер 221 звено йолча. Кердача техникаш а мидьхетирарашe Хунзахски района Хизроева цIерагIча колхоза Абухарова Джабара звенос соаьха 70 гектара тIа дIайийлар кхаьта дерахIа хьажкIаш. ХIора гектара тIера 70,8 центнер фуаьлакхха хьажкIа хьыар цига.

«Манаскентски» совхоза директора Дагестана хьалхашка кхоьсар кхеара шоай боахама Iовнача опытах дийна дуьц. Цу культура цхьайолча сортий биндалонаш дийцайтилар.

Цхьа а журнала тIа лабарешта дIабоаьлла бахха опытах хьайна йола материалаш. Царех оаха дешаго «Дарриъа бахьата машинаш мIа ду» яха С. Мудрика, И. Сидорова статья, иштта кхыйраш.

Йоат группни методах чакхбаь дуьц Краснодарски края «Бодинеэ» яхача колтоза председатела В. Бражника, хIаьта боахама инженера А. Тарасенкос шоай механизатораша лакхача скоростени болх мишта лелабу.

Журнала тIа шоаш тIайллар кайс а дукхача кхача темаех йоле материалаш.

С. ЧЕРВОННЫЙ,
журнала редактор.

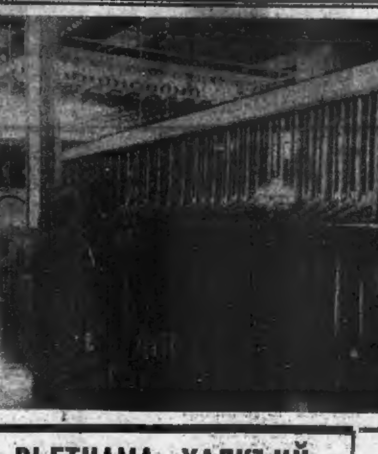

Тахани кхоанеи хургда

В. И. Ленина цIерагIара майда. 19 сахьат дахча музыкальни концерт. 20 сахьата 30 минута дахча хроникально-документальни кинофильмаш хьокхаргда.

С. М. Кирова цIерагIара культурни салоIен парк. 18 сахьат дахча Зелени театре: В. И. Ленин вынна 100 шу дузара хетта республикански самодеятельни искусства фестиваль. Наьтеречни Сунженски районий художественни самодеятельноста коллективий концерташ. 17 сахьата 30 минута дахча кинолекторий. «Планирование экономически стимулирование керда система» яха лекци. 20 сахьат дахча «Вай Даьхе» яха кинофестиваль. 10 сахьат дахча хиндолча дензара павильоне «В. И. Ленин — изобразительни искусстве» яха выставка болх беш хургья. 18 сахьат дахча дехе 19 сахьат даллаца массови площадке лоамараш, конкурсаш аттракционаш хургья.

В. И. Ленина цIерагIара культура Дворец. 19 сахьата 30 минута дахча доттагIлен аIашагIкхетар. Дагестански АССР-а Каспийск яхача города Октябрьски революне 50 шу дузара цIерагIча культура Дворца художественни самодеятельноста коллектива декха концерт. 18 сахьат дахча профсоюзий спартакиада. Езача атлетика яхьаш.

Химикий культура ЦIа. 18 сахьат дахча «Тхоца дерригa а наькъаш дийла да» яха школашка дийша бистебоаларий сайре. 18 сахьат дахча «Бута Венерай йоача космически полетах яр» яхача темах лекци.

«Красный молот» завода культуре ЦIа. 19 сахьат дахча «Хована уназцIеноа» яхача темах кагархой сайре хургья. аьнадара хелхарий майда йолча.

Н. К. Крупская цIерагIара культура Дворец. 19 сахьат дахча «Гражданская оборона сигналах бахача наха да дезар» яха лекци. Документальни кинофильмаш хьокхаргда.

С. М. Кирова цIерагIара культура Дворец. 18 сахьат дахча В. И. Ленина 100 шу дузара хетта кинофестиваль.

Пролетбата цIерагIара культура ЦIа. 18 сахьата 30 минута дахча духовой оркестра концерт. 20 сахьат дахча хорни самодеятельни сайре.

15 ИЮНЕ

В. И. Ленина цIерагIара майда. 19 сахьат дахча Дагестански АССР-а Каспийск яхача города Октябрьски революне 50 шу дузара цIерагIча культура Дворца художественни самодеятельноста коллектива концерт. 21 сахьат дахча документальни кинофильмаш хьокхаргда.

С. М. Кирова цIерагIара культурни салоIен парк. 18 сахьат дахча В. И. Ленина 100 шу дузара хетта республикански художественни самодеятельноста концерт. Ножай-Юртен Шелковской районий самодеятельни коллективий концерташ. 17 сахьат дахча кинолекторий. «Социалистически доалахье лорар дерригача даькъe гIулакх да» яха лекци. 20 сахьат дахча советски культура кинофестиваль.

В. И. Ленина цIерагIара культура Дворец. 9 сахьат дахча кинозале «Укх дунен тIа эгара хьалхара йизавин» яха йоразта ларахIа беседа хургья кинозале. 17 сахьат дахча дешта-повесть дахьрхIа педагогически дешараш, «ВоинхаIчарна замагIмареж» яха беседа. 19 сахьат дахча медицински болхлой Денна хетта сайре. В. И. Ленина цIерагIара культура Дворце эстрадни оркестра концерт хургда (йоккха зале). 18 сахьат дахча профсоюзий спартакиада. Езача атлетика яхьаш.

Химикий культура Дворец. 19 сахьата 30 минута дахча «В. И. Ленина тха мохк» яха лекци хургья ахкарча кинолекторе. Документальни кинофильмаш хьокхаргда.

С. М. Кирова цIерагIара культура Дворец. 17 сахьата 30 минута дахча медицински болхлой Денна хетта беседа.

Пролетбата цIерагIара культура ЦIа. 18 сахьата 30 минута дахча «КIай халат дуьна сиц» Медицински болхлой Денна хетта тематически утренник.

КИМ цIерагIара клуб. 18 сахьат дахча «Советски Iилма космос лаьха неталом» яха лекци. Пролетбата цIерагIарча культура ЦIен художественни самодеятельноста концерт.

НАХА БАРКАЛ ОАЛ

КХАШКАРА болхаш доладолча дига къахьегамхошта тIедахах да ловкхIа агитбригадаш аIашагIъехкай тха Советски районе. Дика гIулакх ду цар наха ловш кхач-кхачча, хIаьта царна геттара раьза а хул къахьегамхой. Бакъда, къаьстта чIоагIа гIадбаккхбар В. И. Ленина Орджоникидзен цIерагIча колхозий кхаш ледадераш шоайцига районни центрера агитпоезд еача хилар. Выездной амбулатори, кхачан а промышленни а товараш доле автолавка, КПСС райкомера агитатораш, районни культура ЦIен самодеятельни коллективо яр агитпоездана.

Шинна а колхоза бригадашка, фермашка хилар агитпоезд. Автолавка тIера шоашта эша товараш эца йиш хилар цIен-оаьной. Эшшача дошкъоттал дар лоаттиенти болхлоша. ХIаьта сийна IоадайIача шоашта самодеятельни артисташе оттадаьй концерта хIаьдалар дIадаьккхача сийна хийтар колхозхоша.

В. И. Ленина цIерагIа колхозе къахьегачарна иштта гIулакх а дахь Орджоникидзе цIерагIча колхоза яхар агитпоезд. Цига а шоай дехкараш кхочаш а дахь цIабаьнна хьар агитпоезда бахараш. ЧIоагIа раьза хилла беркалаш хьий наькъьебахьар уж юртбоахама къахьегамхоша.

Н. ВИСИЕВ.

СПОРТ

«ТЕРЕК» ИШШАР

Укх денойшка Махачкале моттигерча «Динамо» командаца дийзар «Терека» футболисташ. Хьалхарча тайме хьаший цаIагра гол чутоха аIаштIехьаьлар фусам-даьй.

Счет 0:1 йолаш «Терек» эшаш чакхъьлар матч.

ВОЛЕЙБОЛ

В. И. Ленин ваь 100 шу дузаре хетаь я С. Орджоникидзе цIерагIча стадионе дIахьош йоаче Нохч-ГIалгIай профсоюзий спартакиада. Йиганча атлетикан спортсменаш яхьаш чакхъьяний. Хьалха ба «Буревестник» спортсменаш, шоллагIча моттиге «Труд» ДСО команда я.

О. НИКОЛАЕВ.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоалан Грознем хувилуш моркаш а йолаш доачан а йоацаш ха хила тарлу, лостамаш хувиаш, дагIо, гIаьххьача бовраьга кхочеш мух хьакхаргба. Фегара температура республике гIолла 30—35, Грозне 30—33 градус йовхал йолаш хургья.

ДIахорча дийна дени шин буьйса хувилуш моркаш а йолаш цхьайолча моттигашка хIевег-дукха догIа а дехкаш ха хила тарлу. Фегара температура буьйсанна 13—18 денойна 25—30 градус йовхал йолаш хургья.

Метеостанци.

Редактор М. К. АЬЯНОВ.

ЛадувгIа, хьажа

РАДИО
14 июнь

6.30 — Нохч-ГIалгIайчен лаьтталелахарцо (нохчий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Ховмаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.30 — Передачий программа. 7.40 — Москва. 8.15 — «Серло» газета обзор. 8.25 — Ашараш. 8.30 — Керда ховмаш (нохчий меттала). 8.40 — Керда ховмаш (эрсий меттала). 8.50 — Керда ховмаш (гIалгIай меттала). 9.00 — Москва. 15.15 — «Грозный бIаь дийнахьарча гIеманаш» яха Самарлика очерк (гIалгIай меттала). 15.30 — «Къона тIехье» (эрсий меттала). 15.45 — «Лаьттан фусам-нана» яха очерк (гIалгIай меттала). 16.00 — «Кавказа Iуйре» яха радиожурнал. 17.00 Москва. 17.15 — Ашараш. 17.30 — «Къона» (эрсий меттала). 18.00 — «Вай индустриальни мохк» (нохчий меттала). 18.15 — Коммунистически субботникий хьакъехь «Великий почин» яха Ленина балха 50 шу дузар (гIалгIай меттала). 19.00 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ
14 июнь

15.30 — Берашта. «Громобой» яха телевизионни фильм. 16.30 — Эзарна тIа хьа хенара сит ва. 17.15 — Кинолюбителий клуб. 18.15 — «Старт». Телевизионни спортивни журнал. 19.00 — «Ялат кхеда чуи дулгий сийле тийна». 1-ча Мая цIерагIча колхозера передача. 20.00 — Шорта, берашна 20.10 Дунен халкъашта юкъера обозрени. 20.25 — Кинохроника (нохчий меттала доакхх). 20.35 — Передачий программа. 20.40 — «В погонях далласа» яха телевизионни фильм. ШоллагIа сери (нохчий меттала доакхх).

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-06; редактора зам.—3-39-11; белхаьнлена секретара—3-34-38; партийни вахарен, культурен, промышленностен отделий—3-42-30; юрта боахачен письмойн отделий—3-42-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-06; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательстве типографи. Революци проспект, 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05140. Заказ № 2662.